

Finanssialan henkilöstön profiili

Heidi Koivukumpu

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Liiketoiminta ja palvelut

Sisältö

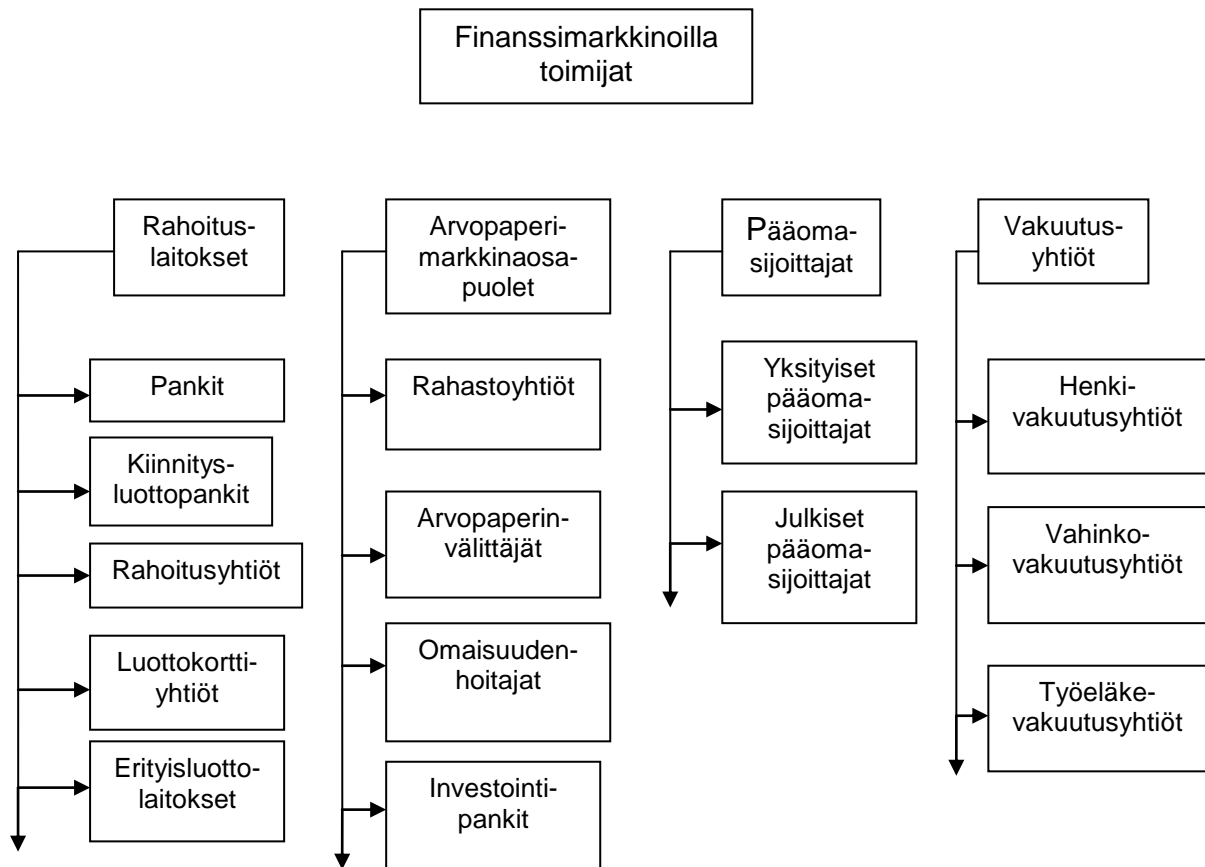
1 Johdanto.....	2
2 Suomen finanssialan henkilöstörakenne	2
2.1 Finanssialan henkilöstö iän mukaan	4
2.2 Finanssialan henkilöstön alalle tulo ja työkokemus.....	7
2.3 Finanssialan henkilöstön yleisimmät tutkinnot	18
2.4 Finanssialan henkilöstön työtehtävät	22
2.5 Finanssialalla toimivien tradenomien palkkauksesta	25
2.6 Henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2007.....	33
3 Pohjoismainen finanssialan henkilöstörakenne	34
3.1 Tanska	35
3.2 Suomi.....	36
3.3 Islanti	38
3.4 Norja	39
3.5 Ruotsi.....	41
3.6 Pohjoismaiden välisiä eroja	42
4 Yhteenveto Suomen ja pohjoismaiden finanssialasta	46
LÄHTEET	48

1 Johdanto

Koosteessa käsitellään Finanssialan Keskusliitolta toimeksiantona saatua aihetta Finanssialan henkilöstön profiili. Pääpaino keskittyy finanssialan henkilöstön rakenteeseen Suomessa, mutta mukana on myös vertailuja Pohjoismaihin. Aluksi keskitytään Suomen finanssialan henkilöstön profiiliin. Profiilissa kerrotaan millainen ikärakenne alalla on, kuinka alalle on tultu, millaisella koulutuksella henkilöstö toimii sekä millaisia työtehtäviä finanssialalla on. Finanssialan palkkauksesta kertoo Tradenomiliiton teettämä kysely vuodelta 2009. Suomea kuvaavassa materiaalissa on myös vuonna 2007 tehty Henkilöstö- ja koulutustiedustelu rahoitus- ja vakuutusosalta. Hieman laajempaa kuvaa finanssialasta on saatu ottamalla mukaan materiaali pohjoismaista Nordic Bank Statistic 2007.

2 Suomen finanssialan henkilöstörakenne

Finanssialalla Suomessa tarkoitetaan yleensä yrityksiä, jotka tarjoavat asiakkailleen pankki-, vakuutus- tai sijoituspalveluja. Finanssialalla toimivat vakuutusyhtiöt hoitavat lisäksi lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvia vakuutuksia kuten työeläkevakuutusta ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta. Finanssikonsernit tarjoavat laajasti saman konsernin sisältä erityyppisiä finanssipalveluja (Kontkanen 2008, 17).

Kuvaaja 1. Finanssialalla toimijat (Lähde: Finanssialan Keskusliitto/Kontkanen, E. 2008.)

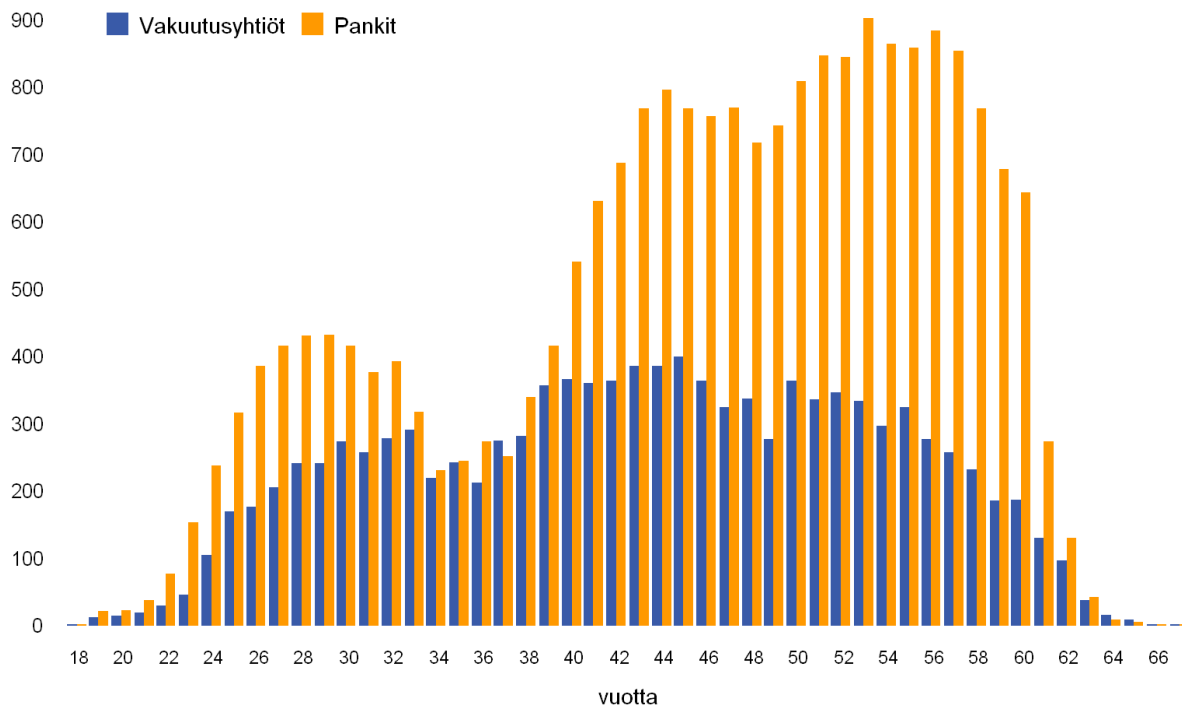
Kuvaajassa 1 on kuvattu Finanssialan Keskusliiton kartoittamia finanssialalla toimivia ryhmiä, joita Erkki Kontkanen on käsitellyt kirjassaan Pankkitoiminnan käsikirja. Kuvaaja 1 antaa kattavan kuvan millaista toimintaa Suomen finanssialalta löytyy tällä hetkellä. Tulevaisuutta ajatellen voidaan kuvitella palvelujen lisääntyvän entisestään ja myös uusia finanssialalla toimivia ryhmiä saatava kehittyä lisää. Asiakkaat tarvitsevat jatkuvasti uudenlaisia palveluita uudistuvassa maailmassa ja kilpailu ajaa yrityksiä luultavimmin myös tarjoamaan niitä asiakkaille.

Elinkeinoelämän Keskusliitto toteuttaa vuosittain palkkakyselyn, jossa tutkitaan eri alojen palkkausta. Finanssialan Keskusliitto saa kyselystä materiaalia käyttöönsä, jotta voisi tutkia muun muassa millaista henkilöstöä finanssialalla

työskentelee. Tästä Finanssialan Keskusliitolta saadusta aineistosta on koostettu kuvaus Suomen finanssialan henkilöstön rakenteesta. Kappaleessa 2 kuvataan finanssialan henkilöstön ikää, alalle tuloa, koulutustaustaa sekä työtehtäviä. Finanssiala käsittää edellä mainituissa kohdissa lähinnä pankit ja vakuutusyhtiöt. Kappaleessa 2.7 palkkausta kuvaavat kuvaajat on Tradenomien ammattiliiton teettämästä kyselystä vuodelta 2009. Kyselyn aihe oli kuinka tradenomit ovat sijoittuneet finanssialalla. Tradenomit edustavat yhtä suosituimmista koulutuksista mitä finanssialalla on esimerkiksi merkonomikoulutuksen rinnalla.

2.1 Finanssialan henkilöstö iän mukaan

Suomen väestörakenne ja haasteellinen taloudellinen tilanne tulevat yhä enemmän tarjoamaan haasteita koko Suomen työmarkkinoilla. Tämä koskee myös finanssialan henkilöstön tulevaisuutta. Pankeissa on muun muassa paljon henkilöitä, jotka jäävät eläkkeelle viidestä kymmenen vuoden sisään (Kuvaaja 2). On mielenkiintoista nähdä, millaisilla ratkaisuilla finanssialan toimijat reagoivat lähitulevaisuuden tilanteeseen; palkataanko eläkkeelle jäävien henkilöiden tilalle vähemmän, yhtä paljon vai jopa enemmän uutta henkilökuntaa, kuinka selvästi aikamme finanssimaailman haastava tilanne vaikuttaa Suomeen?

Kuvaaja 2. Finanssialan henkilöstö iän mukaan 2007

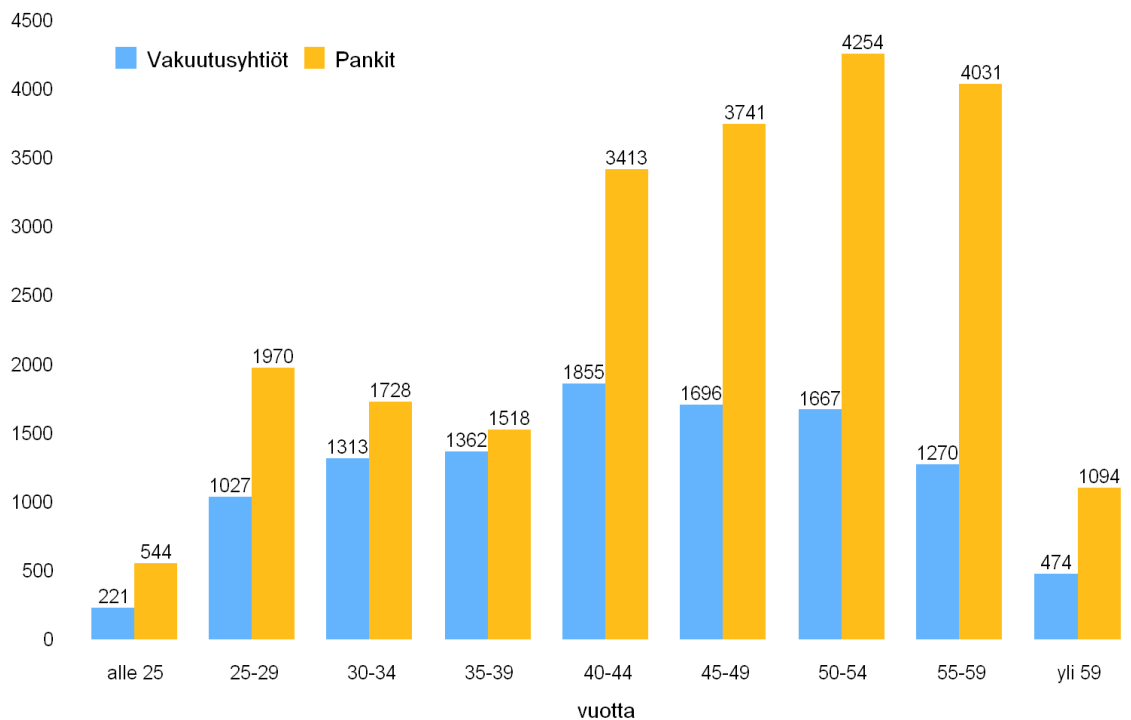
Yllä oleva kuvaaja 2 kertoo finanssialalla toimivien pankkien ja vakuutusyhtiöiden työntekijöiden ikärakenteesta aina nuorista lähellä eläkeikää oleviin.

Pankkien henkilöstön jakautumista eri ikäryhmiin tarkasteltaessa huomataan selvät ryhmittymät. Pankkien kohdalla työntekijöitä on kahdessa suuremmassa ryhmittymässä, karkeasti jaettuna 18–34 vuotiaat sekä 35–yli 66 vuotiaat. Kuoppa näiden ryhmittymien välillä selittyy 90-luvun pankkikriisillä, jolloin alalle ei palkattu vähään aikaan juurikaan uusia työntekijöitä. Nyt niin sanotussa uudessa aallossa (18–34 vuotiaat) pankkeihin on palkattu enemmän nuorempia työntekijöitä. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että pankit toivovat takaa- vansa yhtä ammattitaitoisen ja pitkään sitoutuvan työntekijäpolven kehityksen heti alalle valmistuvista lähtien, kuten aiemmin alalla työskentelevien keskuudessa on kenties ollut. Kaikista eniten pankeissa on kuvaajan mukaan 53 vuotiaita työntekijöitä.

Vakuutusyhtiöiden kohdalla henkilöstö on kuin yhtä suurta massaa aina 18 vuotiaista yli 66 vuotiaisiin. Tämä saattaa kertoa, että alalle uutta henkilöstöä lähiaikoina palkatessa on suosittu enemmän vanhempaa ikäpolvea tai että

alalle aikoinaan palkatut ovat työskennelleet vakiintuneesti jo vuosia ja vuosikymmeniä hankkien samalla rautaisen ammattitaidon. Vakuutusyhtiöiden kohdalla palkkaus näyttää olleen tasaisempaa ja pitkäjänteisesti suunniteltua, koska kuvaaja näyttää tasaisemmalta kaarelta nuorista vanhempiin työntekijöihin. Vakuutusyhtiöiden tulevaisuus näyttää kuvaajan mukaan tasaisemmalta ja turvatummalta kuin pankkien. Vakuutusyhtiöissä on kuvaajan mukaan kaikista eniten 45 vuotiaita työntekijöitä. Paljon riippuu siitä kuinka vakuutusyhtiöihin tullaan tulevaisuudessa palkkaamaan uutta henkilökuntaa sekä kuinka sopivaa ikärakennetta pidetään yllä. Jos palkkausta vähennetään nuorien osalta tai pidetään entisellä tasolla, saattaa vakuutusyhtiöillä olla kenties edessään samanlainen eläköitymistulevaisuus kuin pankeilla, mutta selvästi lievempänä.

Kun vuoden 2007 aineistoa pankkien ja vakuutusyhtiöiden osalta verrattiin vuoden 2008 aineistoon, eroa henkilöstön jakautumisessa iän mukaan ei juuri ollut.

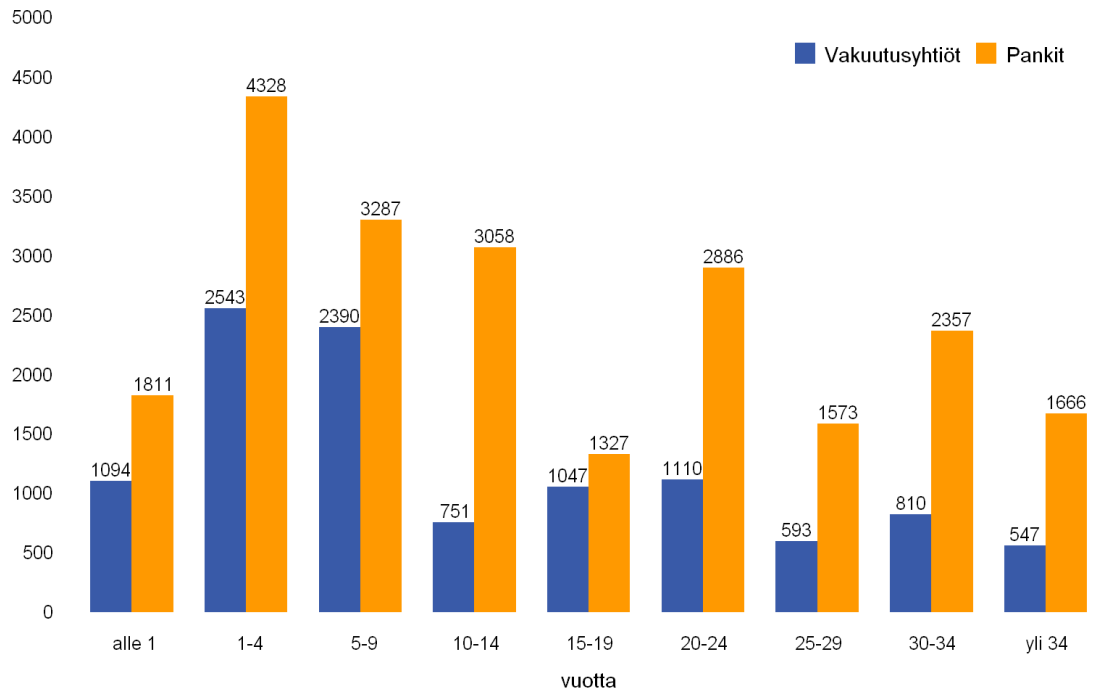

Kuvaaja 3. Finanssialan henkilöstö ikäryhmittäin Suomessa 2007

Kuvaajasta 3 nähdään aiempaa paremmin lukuina ero pankkien ja vakuutusyhtiöiden henkilöstön ikäjakauman välillä. Työntekijöiden lukumäärät eri ikäluokista todistavat tarkemmin jo aiemmin esille tuotua seikkaa, että pankeissa työskentelevien ikäjakauma painottuu 40 vuodesta aina 59 vuotiaisiin. Kun verrataan tulevaisuudessa noin 5-10 vuoden sisällä eläköityvien määrää alalla oleviin nuorempiin työntekijöihin, nähdään entistä selkeämmin, että pankkialalle tullaan tulevaisuudessa tarvitsemaan lisää työvoimaa jos aiotaan pitää yllä entiseen tapaan toimet pankeissa. Vakuutuslalla työskenteleviä nuorempia työntekijöitä on hieman vähemmän kuin työntekijöitä 40 ikävuodesta yli 59-vuotiaisiin. Maailmantaloudessa vallitseva haasteellinen tilanne tulee tuomaan lisäjännitystä odottaessa pankki- ja vakuutusalan uutisia henkilöstön tulevaisuudesta. Pankki- ja vakuutuspalveluissa loppujen lopuksi tarvitaan kuitenkin työvoimaa, koska kyseessä on niin ihmisten tarvitsemat peruspalvelut kuin hieman erikoisemmat tarpeet. Verratessa vuoden 2007 aineistoa vuoteen 2008 ei havaittavissa ollut erityisiä muutoksia vuoteen 2008 verrattuna, kuten aiemmin mainittiin.

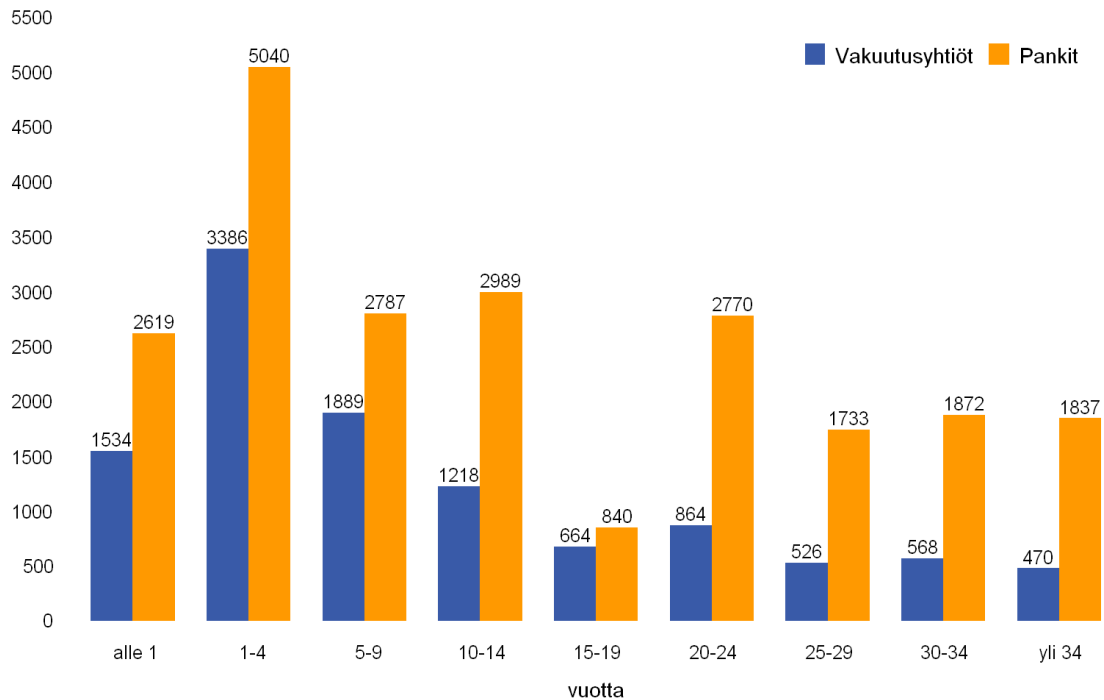
2.2 Finanssialan henkilöstön alalle tulo ja työkokemus

Nuorien koulutus finanssialalle yleisesti kestää noin kahdesta viiteen vuotta, riippuen onko opiskellut ammattikoulussa, ammattikorkeakoulussa, yliopistossa tai muussa koulutuksessa. Pankkien ja vakuutusyhtiöiden ikärakennekuvaajasta 2 voidaan nähdä, että alalle palkataan työntekijöitä melko paljon noin 24-vuotiaista lähtien. 24 ikävuoden voidaan ajatella olevan keskimääräinen ikä valmistua koulusta kuvaajaa 2 tarkasteltaessa. Seuraavissa kuvaajissa tarkastellaan pankkien ja vakuutusyhtiöiden työkokemusta ja alalle tuloa.

Kuvaaja 4. Finanssialan henkilöstö 2007, vuosia nykyisen työnantajan palveluksessa

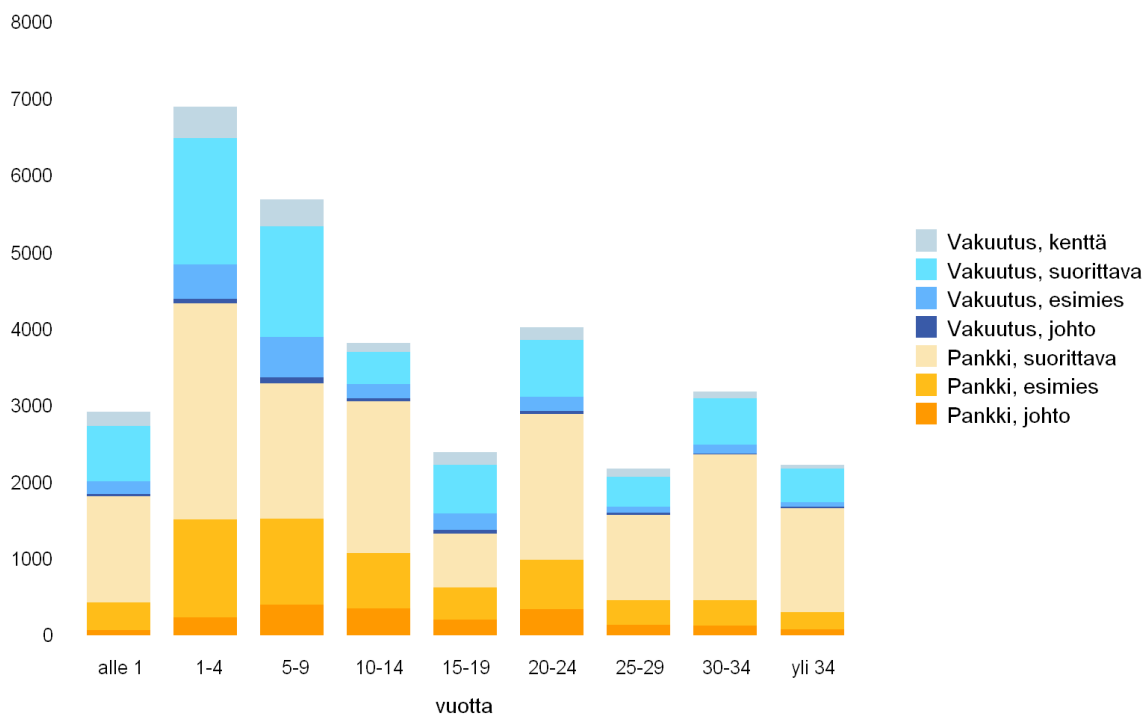
Kaiken kaikkiaan pankeissa oli vuonna 2007 kokonaismäärältään enemmän työntekijöitä kuin vakuutusyhtiöissä. Pankeissa työskenteli 22 293 työntekijää. Vakuutusyhtiöissä taas työntekijöitä oli 10 885. Vakuutusyhtiöiden työntekijämäärä verrattuna pankkeihin on vajaa puolet (49 %), ero on siis huomattava. Tulee tosin huomioida, että pankeilla on erilaiset tarpeet työntekijöiden suhteen kuin vakuutusyhtiöissä. Pankkien ja vakuutusyhtiöiden pylväistä nähdään, että niin pankeissa kuin vakuutusyhtiöissä eniten työntekijöillä on työkokemusta saman työnantajan palkkaamana 1-4 vuotta. Viimeisen neljän vuoden aikana (2004–2007) on siis palkattu uusia työntekijöitä pankeissa ja vakuutusyhtiöissä. Tämä todistaa tilannetta, että pankkeihin ja vakuutusyhtiöihin halutaan uusia tekijöitä.

Kuvaaja 5. Finanssialan henkilöstö 2008, vuosia nykyisen työnantajan palveluksessa

Kun verrataan vuoden 2007 ja 2008 pankkien henkilöstön vuosia työnantajan palveluksessa voidaan nähdä että alle 1 vuoden kokemuksella työskenteleviä oli vuonna 2008 yli 800 henkilöä enemmän. Uusia työntekijöitä on siis palkattu lisää. Nähdään myös, että siirtymistä eri kokemusvuosipylväiden välillä on tapahtunut.

Tarkasteltaessa vuotta 2007 vuoteen 2008 vakuutusyhtiöiden osalta nähdään että ainoastaan pylväät alle 1, 1-4 ja 10–14 vuotta ovat kasvaneet vuodesta 2008. Kaikki muut pylväskuvaajat ovat laskeneet. Mieleen nousee kysymys onko vakuutusyhtiöistä poistunut kokenutta työvoimaa muihin yrityksiin vai kenties siirtynyt eläkkeelle? Suurimpina ryhminä vakuutusyhtiöissä pysyvät edelleen 1-4 vuotta työskennelleet sekä 5-9 vuotta työskennelleet.

Kuvaaja 6. Finanssialan henkilöstö 2007, vuosia nykyisen työnantajan palveluksessa

Kuvaajassa 6 kuvataan kuinka henkilöstö jakautuu pankeissa sekä vakuutusyhtiöissä suorittavalle, esimies ja johtotasolle. Vakuutusyhtiöissä on suorittavan, esimies- ja johtotason lisäksi kentällä toimiva henkilöstö, mitä pankeissa ei ole.

Pankeissa suurin osa henkilöstöstä työskentelee suorittavalla tasolla eli toimii esimerkiksi palvelen asiakkaita tiskillä. Suorittavalla tasolla työskenteleviä sisältyy melko tasaisesti yhtä paljon kaavion pylväisiin eri kokemusryhmissä. Suorittavalla tasolla pankeissa tarvitaan luonnollisesti eniten työntekijöitä. He ovat sitä henkilöstöä joka on suoraan yhteydessä asiakkaisiin ja kuulee asiakkaiden toiveet ja muut palautteet.

Seuraava taso pankkien henkilöstön kokemusvuosia tietyssä tehtävätasossa tarkasteltaessa on esimiestaso. Esimiehiä ovat muun muassa henkilöstövästaaava ja asiakaspalvelupäällikkö. Esimiestason työntekijät ohjailevat suorittavan tason työntekijöitä ja siihen liittyviä asioita. Kaavion 6 mukaan esimiestas-

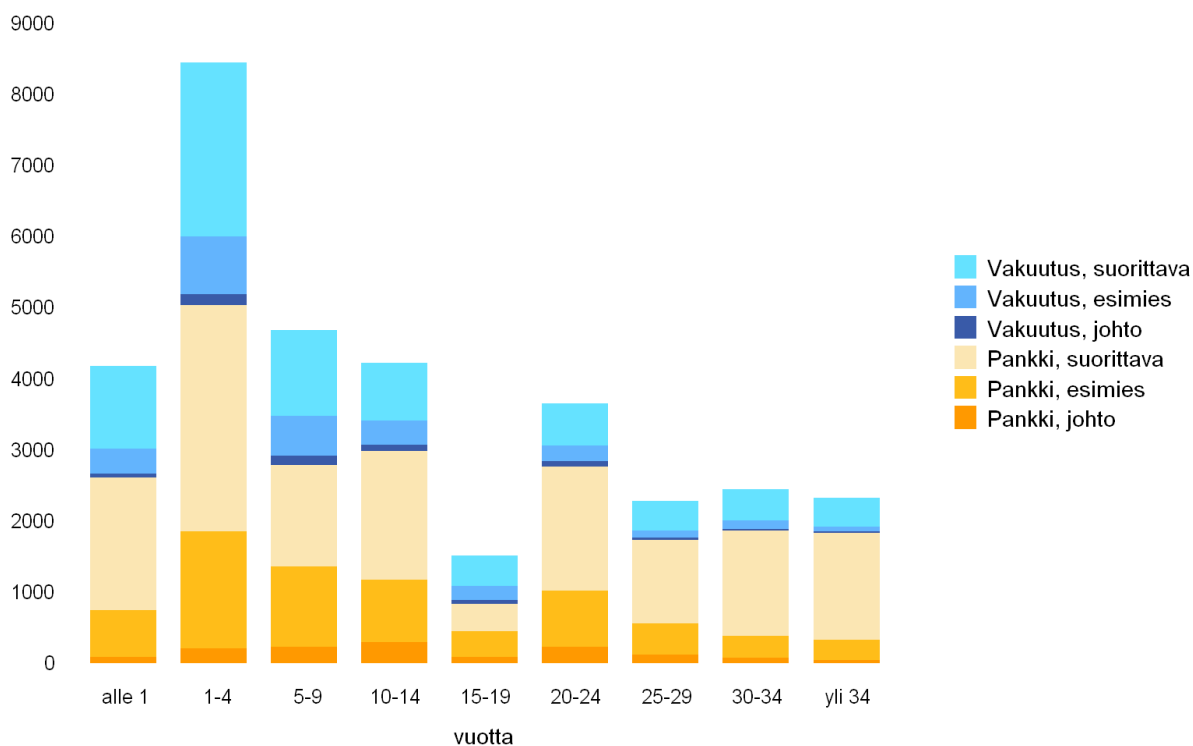
son työntekijöitä on pankeissa eniten yhdestä yhdeksään vuotta työskennelleiden ryhmässä. Pylväät 1-4 vuotta ja 5-9 vuotta erottuvat kaaviosta selvästi.

Viimeinen taso kuvaa johtotason työskentelijöitä pankeissa. Nämä määrät jäävät luonnollisesti pienemmiksi, koska johtotason työntekijöitä tarvitaan yleensä reilusti vähemmän kuin muun tason työntekijöitä. Johtotason henkilöt työskentelevät muun muassa pankin johtajina. Pylväiden 5-9, 10–14 ja 20–24 kokemusvuoden kohdalla johtotason osuudet ovat suurimpia. Pienimmät johtotason tehtäviä hoitavien henkilöiden määrät löytyvät alle 1 vuoden ja yli 34 vuoden kohdalta. Yli 34 vuoden työkokemus saman pankin johtotehtävissä alkaa olla jo saavutus, jollaisia ei useita ole.

Vakuutusyhtiöiden työntekijöiden jakaumat ovat samansuuntaisia kuin pankkien henkilöstön. Vakuutusyhtiöissä suorittava taso edustaa suurinta työntekijäryhmää. Suorittavan tason työntekijöistä eniten on työntekijöitä, joilla on työkokemusta saman työnantajan palveluksessa 1-4 vuotta sekä 5-9 vuotta. Nämä pylväät eroavat selvästi muista kokemusryhmistä suorittavalla tasolla.

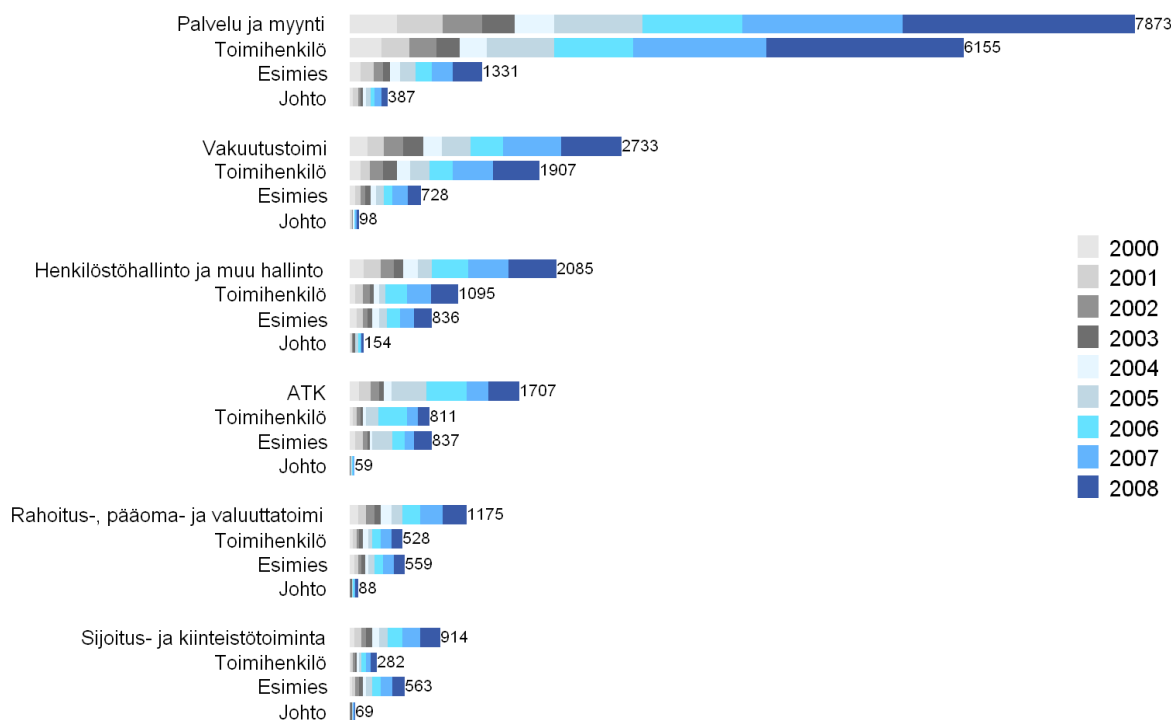
Esimiesten kohdalla vakuutusyhtiöissä määrät ovat melko pieniä verrattuna suorittavaan tasoon. Esimiestason työntekijöiden pylväsosiot seuraavat suorittavan tason työntekijöiden määriä. Esimiestason työntekijöitä on myös eniten 1-4 ja 5-9 kokemusvuoden kohdalla.

Viimeisen ryhmän, vakuutusyhtiöiden johdon määrät ovat erittäin pieni osuus muusta vakuutusyhtiöissä työskentelevien työntekijöiden määrästä. Johdon työntekijöitä eniten on kokemusvuosilla 5-9 vuotta. Eniten johtotason työntekijöitä työskentelee siis jo varsin hyvällä työkokemuksella.

Kuvaaja 7. Finanssialan henkilöstö 2008, vuosia nykyisen työnantajan palveluksessa

Kuvaaja 7 kuvaa vuoden 2008 tilannetta finanssialan henkilöstön työkokemusvuosista eri tehtävissä. Kun kuvaajaa 7 vertaa vuoden 2007 tuloksiin (kuvaaja 6), voidaan nähdä pieniä eroja vuoden 2007 ja 2008 välillä. Merkittävämpiä eroja on havaittavissa vakuutusyhtiöiden 1-4 vuoden (kasvua), pankkien 5-9 vuoden (vähenemistä), pankkien ja vakuutusyhtiöiden 10–14 vuoden (kasvua vakuutusyhtiöissä ja vähenemistä pankeissa), 15–19 vuoden (selvää vähenemistä niin pankeissa kuin vakuutusyhtiöissä), 20–24 vuoden (vähenemistä pankeissa ja vakuutusyhtiöissä) sekä kokemusvuosien 30–34 vuoden kohdalla (selvää vähenemistä pankeissa ja vakuutusyhtiöissä). Vuoteen 2007 verrattuna vuoden 2008 kuvaajassa ei ole kuvattu vakuutusyhtiöiden kenttätäsoa ollenkaan.

Kuvaaja 8. Finanssialalle 2000–2008 tullut henkilöstö ryhmittäin

Finanssialalla toimivien ryhmien yhdenlaisena jaotteluna voidaan pitää kuvaajassa 8 lueteltuja ryhmiä. Tämä ryhmittely antaa kuvan millaisia toimia finanssialan toiminta tarvitsee pyöriäkseen. Kuvaajassa 8 kuvataan edellä mainittujen Suomen finanssialan ryhmiin tulleita uusia työntekijöitä vuosina 2000–2008 sekä mihin asemaan työntekijät ovat finanssialalle tulleet.

Palvelu ja myynti

Palvelu- ja myyntipuolella henkilöstön määrä kokonaisuudessaan on kasvanut melko tasaisesti vuodesta 2000 vuoteen 2008. Ryhmän koko oli kahdeksan vuoden ajalta yhteensä 7 873 henkilöä. Vuodesta 2000 vuoteen 2004 on havaittavissa kuitenkin pientä vähentymistä Palvelu ja myynti-ryhmään tulleessa henkilöstössä. Kaikista eniten Palvelu- ja myyntiryhmässä on toimihenkilöitä (78 %). Toimihenkilöiden kuvaaja seuraa pitkälti ryhmän yleistä kuvaajaa. Seuraavaksi eniten on esimiehiä (17 %), joiden määrä on myös vuoteen 2008 saakka ollut miltei koko ajan kasvussa. Johdon määrä on Palvelu- ja myynti-

ryhmässä kaikista vähäisin (5 %). Johtoon on tullut miltei saman verran henkilöstöä joka vuosi vuodesta 2000 vuoteen 2008.

Vakuutustoimi

Vakuutustoimeen on yleisesti tullut henkilöstöä tasaisesti kasvavassa määrin, vuosina 2000–2008 määrä oli 2 733. Toimihenkilöiden ryhmä on vakuutustoitossa suurin (70 %) ja toimihenkilöitä on tullut kasvavasti joka vuosi lisää kahdeksan vuoden ajan. Esimiesten ryhmässä (26 %) alalle tulleen henkilöstön kasvu on ollut melko tasaista vuodesta toiseen. Johdon osuus on tässäkin ryhmässä pieni (4 %) ja johtotehtävään tulleita henkilöitä on otettu tasaiseen tahtiin 2000–2008.

Henkilöstöhallinto ja muu hallinto

Kokonaisuudessaan finanssialalle on vuonna 2000–2008 tullut henkilöitä henkilöstöhallinnon ja muun hallinnon tehtäviin 2 085. Tästä määrästä eniten on ollut jälleen toimihenkilöitä (53 %). Toimihenkilöitä on palkattu alalle hieman aiempaa enemmän vuodesta 2006 vuoteen 2008. Seuraavaksi eniten on toimiin palkattu esimiehiä (40 %). Esimiesten määrä on lähtenyt kasvuun vasta vuodesta 2006. Jälleen Johtotason tehtäviin on palkattu vähiten henkilöitä (7 %).

ATK

ATK-tehtäviin on palkattu vuodesta 2000 vuoteen 2008 todella vaihtelevasti uusia työntekijöitä. Kokonaismäärä kahdeksalta vuodelta on 1 707 työntekijää. Vuosina 2000–2004 määrät olivat melko vähäisiä koko ryhmässä, mutta määrät alkoivat kasvaa vuodesta 2005. ATK-ryhmän työntekijöistä 48 % on toimihenkilöitä. Toimihenkilöitä on palkattu vuonna 2006 kaikkia muita vuosia enemmän vuodesta 2000–2008. Esimiesten kohdalla uusia työntekijöitä on palkattu samansuuntaisesti kuin työntekijöitä koko ATK-ryhmään, mutta vuo-

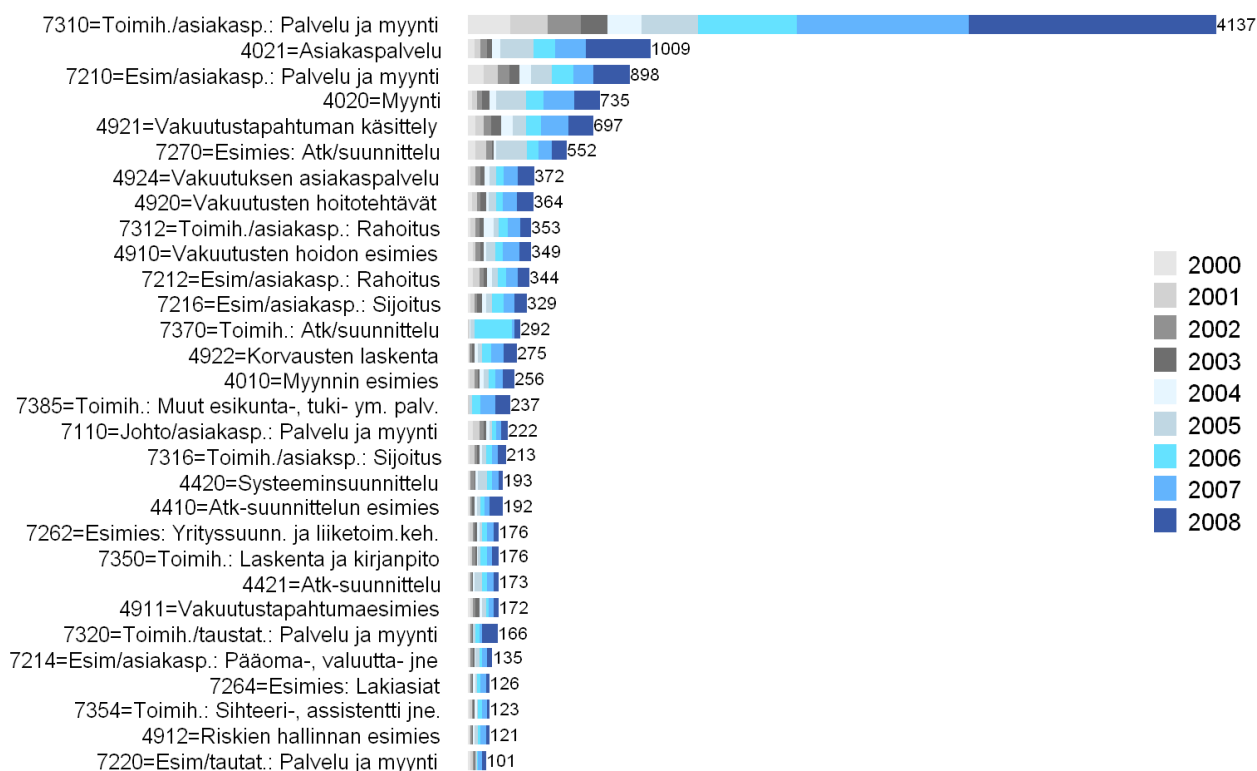
sien 2005–2006 kohdalla on havaittavissa poikkeus. Esimiehiä on palkattu vuosina 2000–2008 koko ryhmästä jopa 49 % mikä on enemmän kuin toimihenkilöitä. Johtotasolla ATK-ryhmässä uusien johdon työntekijöiden palkkaus on ollut kahdeksan vuoden aikana todella vähäistä. Johdon osuus koko ATK-ryhmästä on vain 3 %.

Rahoitus-, pääoma- ja valuuttatoimi

Rahoitus-, pääoma- ja valuuttatoimiryhmässä finanssialalle tulleita henkilöitä on kasvavasti miltei jokaisessa tehtävätasossa. Kokonaisuudessaan näihin tehtäviin on vuosina 2000–2008 tullut 1 175 henkilöä. Toimihenkilöitä ryhmässä on palkattu 45 % kahdeksan vuoden aikana. Esimiestason tehtäviin on tullut yhteensä 48 % ja johtotason tehtäviin 7 %. Kuten edellisessä Atk-ryhmässä, Rahoitus-, pääoma- ja valuuttatoimen ryhmässä on myös enemmän esimiehiä kuin toimihenkilöitä.

Sijoitus- ja kiinteistötoiminta

Sijoitus- ja kiinteistötoimintaan tulleita henkilöitä vuosina 2000–2008 oli 914 henkilöä. Tässä ryhmässä tulee kaikkein selviten esille esimiesten määrän suuruus. Toimihenkilöitä koko ryhmästä on 31 % kun taas esimiehiä on peräti 62 %. Johtoryhmä on jälleen pienin ryhmä (7 %). Erityisesti toimihenkilö- ja esimies-ryhmään on palkattu henkilöstöä tasaisesti nousevasti.

Kuvaaja 9. Finanssialalle 2000–2008 tullut henkilöstö, yleisimmät toimet

Kuvaajassa 9 kuvataan pankkeihin ja vakuutusyhtiöihin tullutta henkilöstöä vuosina 2000–2008 sekä niitä 30 yleisintä toimea, joissa finanssialalle tulleet työntekijät työskentelevät. Ensimmäisen ja toisen ryhmän ero on määrältään huomattava, mutta sen selittää se, että Palvelu ja myynti-ryhmässä tarvitaan kaikista eniten työntekijöitä palvelemaan asiakkaita. Palvelu- ja myynti-ryhmän voidaan ajatella keskittyvän paljon laajemmalle kuin pelkkä asiakaspalvelu-ryhmä.

Toimihenkilöt, palvelu ja myynti

Suurin ryhmä vuosien 2000–2008 finanssialalle tulleiden työntekijöiden joukossa on toimihenkilöiden Palvelu- ja myyntiryhmä. Kyseisessä ryhmässä työskenteli vuonna 2008 jopa 4 137 työntekijää. Palvelu- ja myyntiryhmään tulleiden työntekijöiden määrä on alkanut kasvaa aiempaa enemmän vuodesta 2006. Sen jälkeen kasvu on ollut voimakkaampaa. Kyseisen ryhmän voimakkaan kasvun vuosina 2006–2008 voi ajatella johtuvan finanssialan yritys-

ten voimakkaasta asiakassuuntauksesta. Asiakkaille halutaan tarjota entistä enemmän ja siihen tarvitaan myös enemmän työntekijöitä.

Asiakaspalvelu

Toiseksi suurin ryhmä on Asiakaspalvelu-ryhmä. Tässä ryhmässä työskenteli vuonna 2008 1 009 työntekijää. Asiakaspalvelu-ryhmään tulleiden työntekijöiden määrä oli vuonna 2005 hetkellisessä kasvussa, mutta väheni tultaessa vuoteen 2006, 2007. Vuonna 2008 kasvu on ollut voimakkainta koko kahdeksan vuotisen historian aikana.

Esimiestaso, palvelu ja myynti

Kolmanneksi suurin toimi finanssialalla oli vuoden 2000–2008 mukaan esimiestason palvelu- ja myyntiryhmä. Kyseisessä ryhmässä työskenteli kyseisenä aikana 898 työntekijää. Esimiestason palvelu- ja myyntiryhmään tulleiden työntekijöiden määrä alkoi kasvaa pikkuhiljaa vuodesta 2006. Kaikista suurinta kasvu on ollut vuonna 2008.

Myynti

Neljänneksi suosituin toimi finanssialalla on myynti-ryhmä. Ryhmään tulleiden määrä oli vuosina 2000–2004 hyvin vähäistä, mutta vuodesta 2005 myyntiryhmä lähti kasvuun ja jatkoi vaihtelevalla tahdilla kasvua vuoteen 2008 saakka. Kaikista suurinta kasvu näyttäisi olleen vuonna 2005.

Vakuutustapahtuman käsittely

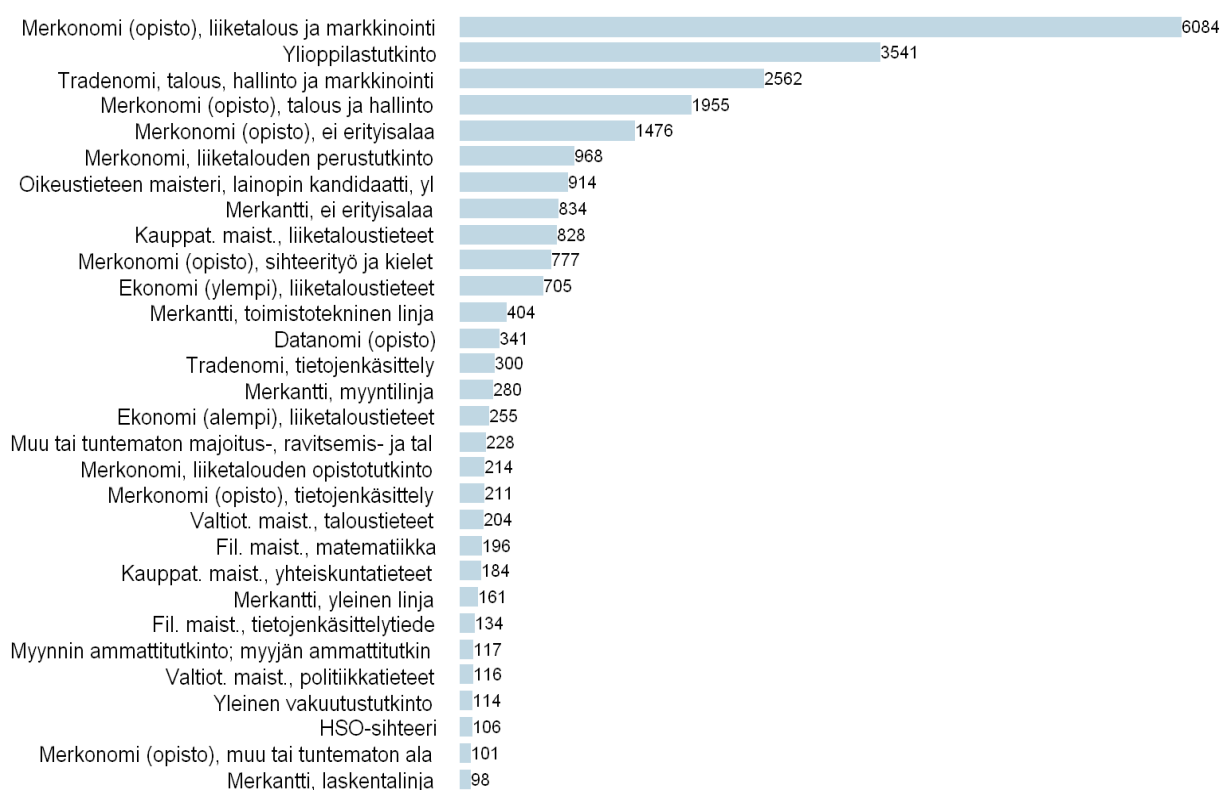
Viidenneksi suosituimmaksi toimeksi finanssialalla nousi vuosina 2000–2008 vakuutustapahtuman käsittely-ryhmä. Tämäkin ryhmä, kuten neljä aiemmin mainittua, on kasvanut mentäessä kohti vuotta 2008. Kaiken kaikkiaan toi-

messa työskenteli vuosina 2000–2008 697 työntekijää. Tässäkin ryhmässä suurin kasvu on tapahtunut lähivuosina, 2007 ja 2008.

Esimies, ATK/suunnittelu

Kuudenneksi eniten vuosina 2000–2008 henkilöstöä finanssialalla työskenteli esimiestason Atk/suunnittelutoimessa. Kokonaisuudessaan vuosien 2000–2008 aikana toimessa työskenteli 552 työntekijää. Kaikista suurinta kasvu kyseisessä toimessa on ollut vuonna 2005, jolloin se oli huomattavaa. Ennen vuotta 2005 toimen kehitys on ollut erityisen vähäistä.

2.3 Finanssialan henkilöstön yleisimmät tutkinnot

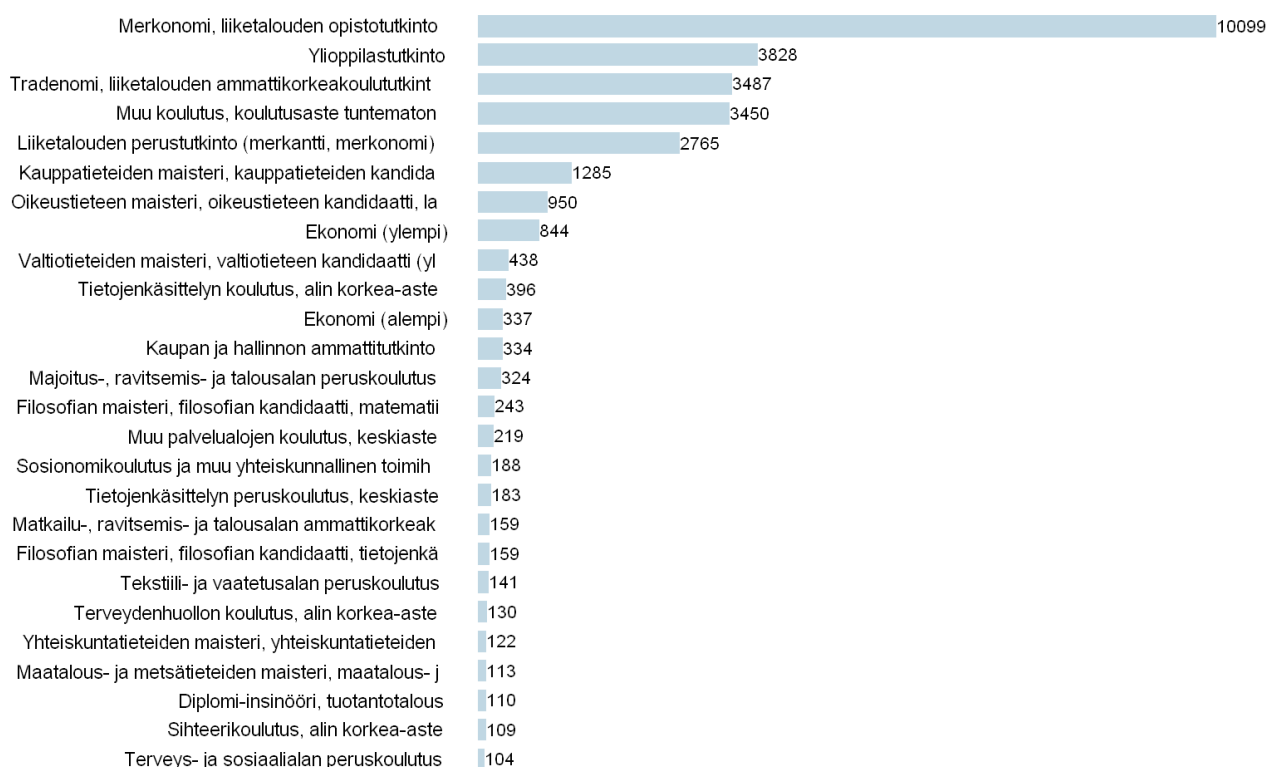
Kuvaaja 10. Finanssialan henkilöstö 2007, yleisimmät tutkinnot

Finanssialalla työskenteleviltä löytyy kirjava joukko erilaisia koulutuksia. Alalta löytyy varmasti myös monia mielenkiintoisia tarinoita kuinka henkilöt ovat työhönsä päätyneet. Kuvaajasta 10 nähdään millaisella koulutustaustalla finanssialalla työntekijöitä työskenteli vuonna 2007. Kaikista suosituin huomattavalla erolla muihin koulutuksiin on merkonomien koulutus suuntautumislinjalla liiketalous ja markkinointi. Tällä koulutustaustalla työskentelee finanssialalla jopa 6 084 henkilöä. Toiseksi yleisin tutkinto on ylioppilastutkinto. Ensimmäiseksi ja toiseksi suosituimman koulutuksen välillä on huomattava ero. Ylioppilastutkinolla finanssialalle on päässyt 3 541 henkilöä. Ylioppilastutkinnon suorittaneiden määrä saavuttaa reilut puolet (58 %) merkonomien tutkinnolla työskentelevien määrästä. Ylioppilaiden työskentelyn finanssialalla voisi arvata olleen vuonna 2007 alan perustehtäviä ja kesätöitä, koska tällä koulutuksella ei vielä välttämättä ole alan kokemusta, riippuen toki minkä ikäisestä työntekijästä on kyse.

Kolmannelle sijalle yltää ammattikorkeakoulujen tutkinto tradenomi suuntautumisella hallinto ja markkinointi (2 562 työntekijää). Kun määrää verrataan merkonomien tutkinnon suorittaneisiin, se yltää vajaaseen puoleen (48 %) siitä. Neljännellä sijalla on myös merkonomitutkinnon suuntautumisena talous ja hallinto (1 955). Tällä merkonomitutkinnolla työskentelevien määrä on 32 % liikelähdön ja markkinoinnin merkonomitutkinnolla työskentelevistä. Erityisesti markkinoinnin suosio finanssialalla selittyy arvatenkin sillä, että finanssialalla toimii paljon yrityksiä, jotka myyvät asiakkailleen palveluitaan niin sanotusti erilaisina tuotteina. Myyjän täytyy olla muun muassa myynti- ja markkinointihenkilö, jotta pystyy toimimaan tuotteiden myynnissä mahdollisimman kattavasti. Myös taloushallinnon ja muu liikelähdön ymmärrys ovat tutkinnoista päätellen erittäin tärkeitä asioita. Finanssialalla on ymmärrettävä talouden käyttäytymistä, rahaliikennettä sekä muita taloushallinnollisia asioita.

Viidentenä kuvaajassa 10 on jälleen merkonomitutkinnon suorittaneita ilman erityisalaa (1 476). Tämän koulutuksen suorittaneiden määrä yltää neljännekseen (25 %) siitä, mitä merkonomeja on erikoisalanaan liikelähdön ja markki-

nointi sijalla yksi. Sijoilla 6.-11. näyttää olevan lähinnä yliopisto ja opistotasoisia tutkintoja. Myös aiemmin enemmän käytetyllä nimikkeellä merkkantti löytyy työntekijöitä. Henkilöt ovat olleet finanssialalla luultavasti jo pidempään töissä saaden työkokemusta, sillä nykyään kyseisellä nimikkeellä olevaa koulutusta ei ole. Sijoilla 12.–30. olevat koulutukset pitävät sisällään erilaisia merkonomi- tutkintoja, erilaisia yliopistotutkintoja sekä muita opistotasoisia tutkimuksia. Erilaisia opistotasoisia tutkintoja finanssialan yleisimpien tutkintojen joukosta löytyy 17, yliopistotasoisia tutkintoja 9 ja ammattikorkeakoulujen tutkintoja vain 2. Muita tutkintoja olivat lukioiden ylioppilastutkinto ja muu tai tuntematon majoitus-, ravitsemus-, tai taloustutkinto.

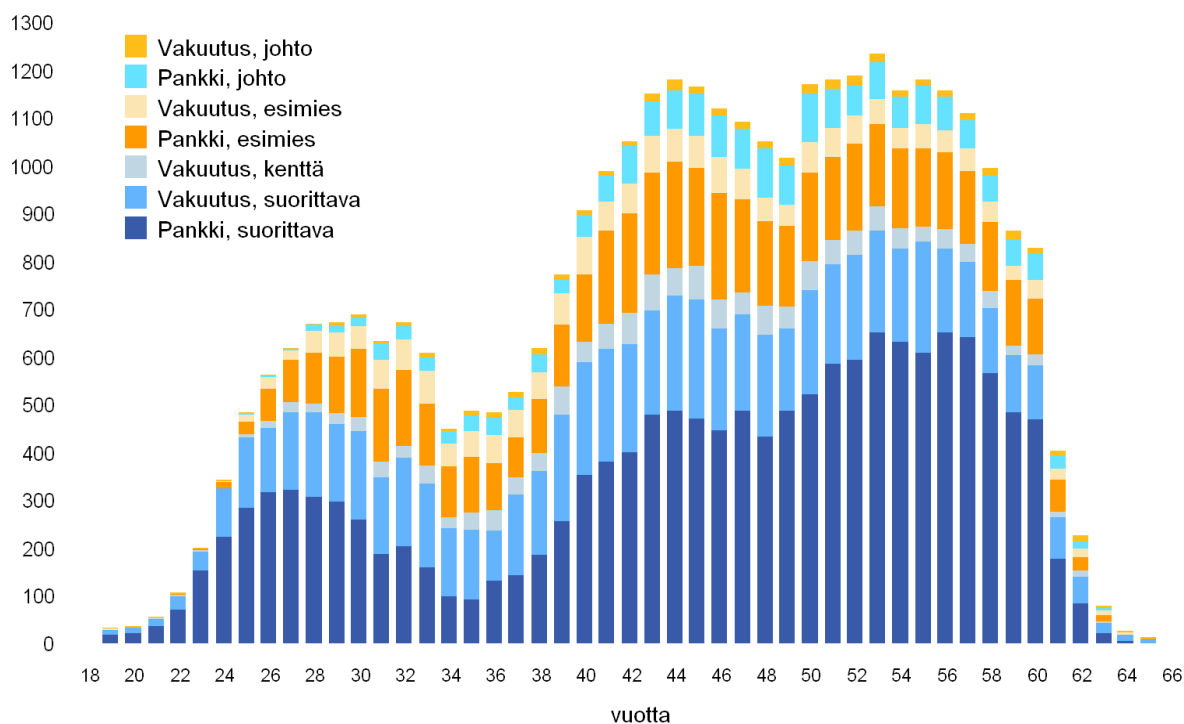
Kuvaaja 11. Finanssialan henkilöstö 2008, yleisimmät tutkinnot

Kuvaajassa 11 esitellään yleisimpiä tutkintoja vuodelta 2008. Kun verrataan kaikista suosituinta tutkintoa vuoteen 2007, huomataan että määrältään se on paljon suurempi kuin edellisvuonna. Vertailua hankaloittavat hieman tutkintojen nimien muutokset. Ensimmäisellä sijalla olevalla Merkonomi/liiketalouden

opistotutkinnolla työskenteli vuonna 2008 jopa 10 099 työntekijää. Tämä on yli 4 000 enemmän kuin vuoden 2007 ensimmäisellä sijalla olevalla Merkonomi/liiketalous ja markkinointi. Toisella sijalla jatkaa vuonna 2008 edellisvuoden tapaan ylioppilastutkinto. Ylioppilastutkinnolla työskenteli vuonna 2008 3 828 henkilöä mikä oli 287 enemmän kuin vuonna 2007. Kolmannella sijalla jatkaa vuodesta 2007 vuoteen 2008 edelleen tradenomi-tutkinto 3 487 henkilöllä. Kasvua edellisvuoteen on vajaa tuhat henkilöä. Neljännelle sijalle on vuonna 2008 noussut Muu koulutus, koulutusaste tuntematon, jolla työskenteli jopa 3 450 henkilöä. Koulutuksen voisi ajatella olevan jokin finanssialan oma koulutus, esimerkiksi pankki- tai vakuutusalan koulutus joka valmentaa osaavaan toimintaan finanssialalla. Viidenneltä sijalta löytyy merkonomin/merkantin liiketalouden perustutkinto, jolla työskenteli vuonna 2008 2 765 henkilöä. Vasta kuudennelta sijalta löytyy ensimmäinen yliopistotasoinen tutkinto, Kauppatieteiden maisteri/kauppatieteiden kandidaatti. Yliopistotasoisella tutkinnolla vuonna 2008 finanssialalla oli 1 285 työntekijää. Sijoilta 7.-26. löytyy pienemmillä henkilömäärillä eritasoisia tutkintoja ja joukkoon on mahtunut jopa tekstiili- ja vaatetusalan tutkinto sekä terveys- ja sosiaali-alan peruskoulutus.

Yleisesti vuodesta 2008 verrattuna vuoteen 2007 voidaan sanoa, että kuudessa suosituimmista tutkinnoista henkilöiden määrä on kasvanut. Yliopistotasoisia tutkintoja näyttäisi olevan vasta alemmilla sijoilla enemmän.

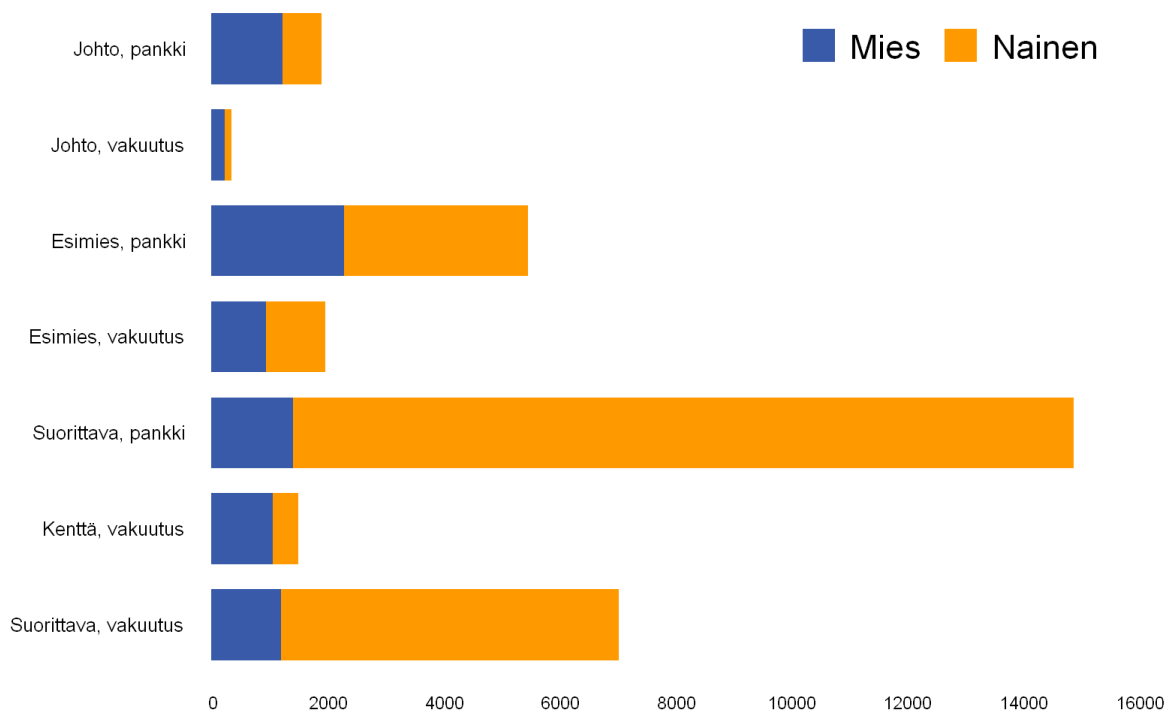
2.4 Finanssialan henkilöstön työtehtävät

Kuvaaja 12. Finanssialan henkilöstö iän mukaan 2007

Kuvaajasta 12 nähdään, että suurin osa pankeissa ja vakuutusyhtiöissä työskentelevistä työntekijöistä painottui vuonna 2007 suorittaviin tehtäviin. Suorittavia tehtäviä voidaan pitää yhdenlaisena pankkeja ja vakuutusyhtiöitä ylläpitävinä tehtävinä, sillä ne keskittyvät suurelta osin asiakaspalvelutehtäviin. Yllättävän paljon työntekijöitä löytyy myös pankkien esimiestehtävistä, paljon enemmän kuin vakuutusyhtiöissä. Kokonaisuutta tarkasteltaessa nähdään, että henkilöstön kokonaisuudessa painottuu pääosin 40–60 vuotiaisiin.

Vuoden 2008 aineiston tulokset seuraavat melko tarkasti vuoden 2007 aineiston tuloksia. Suorittava taso oli niin vakuutusyhtiöissä kuin pankeissakin edelleen suurin ryhmä.

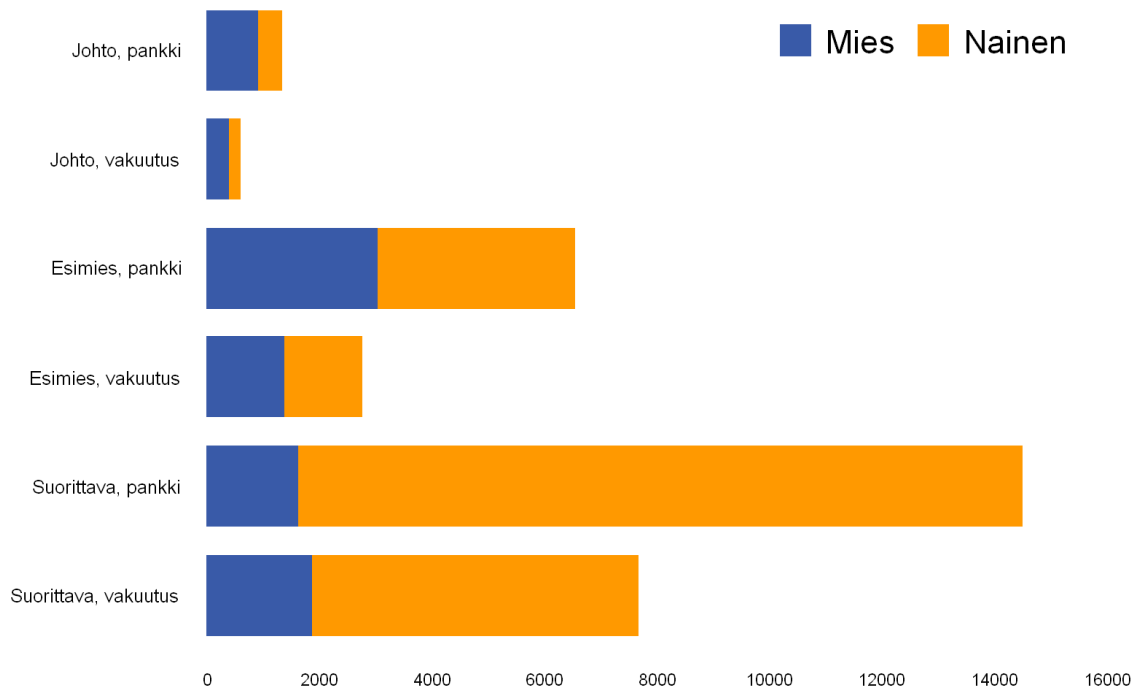

Kuvaaja 13. Finanssialan henkilöstö tehtävittäin 2007

Kuvaaja 13 todistaa kuvaajasta 12 jo aiemmin mainittuja seikkoja vuoden 2007 työntekijäjakaumasta eri tehtävätasoihin pankeissa ja vakuutusyhtiöissä. Pankkien suorittavan tason henkilöstö on ehdottomasti suurin ryhmä. Pankkien suorittavan tason tehtävissä työskentelee naisia huomattavalla enemmistöllä. Kuvaajasta voidaan arvioida, että pankeissa miehiä työskentelee suorittavan tason tehtävissä vain noin kymmenesosa naisiin verrattuna. Toiseksi suurimmassa ryhmässä vakuutusyhtiöiden suorittavissa tehtävissä työtehtävä on myös naisvaltainen. Miehiä kyseisessä tehtävässä on vain noin seitsemäsosa naisiin verrattuna. Kolmanneksi suurin ryhmä, pankkien esimiehet, on myös naisvoittainen. Ero ei ole tosin niin suuri kuin kahdessa aiemmin mainitussa ryhmässä. Pankkien esimiesryhmässä naisia on reilut puolet koko pankkien esimiesten ryhmästä.

Yleisesti kuvaajasta 13 voidaan päätellä, että pankeissa ja vakuutusyhtiöissä työskentelee kokonaisvaltaisesti enemmän naisia kuin miehiä. Poikkeuksia ryhmien joukosta löytyy pankkien johdon, vakuutusyhtiöiden johdon sekä va-

kuutusyhtiöiden kenttätehtävissä työskentelevien ryhmistä. Kyseisten ryhmien työntekijöiden määrät jäävät kuitenkin muita ryhmiä vähäisemmiksi, joten niiden ei voida ajatella tasoittavan kovinkaan paljoa miestyöntekijöiden suhdetta verratessa naistryöntekijöihin.

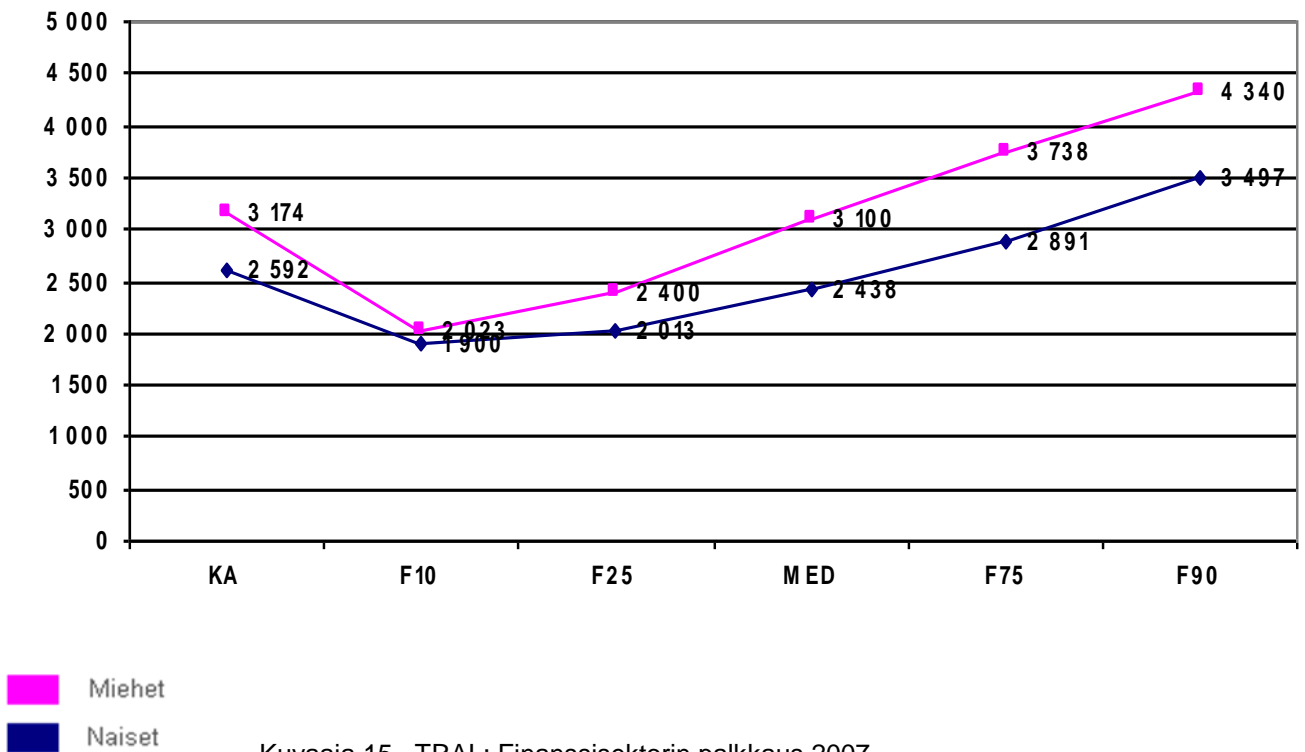
Kuvaaja 14. Finanssialan henkilöstö tehtävittäin 2008

Vuodessa 2008 ei ole kovin suuria muutoksia henkilöstön jakautumisessa verrattuna vuoteen 2007. Tarkasteltaessa kuvaajaa 13 ja 14 nähdään, että pankkien johtotehtävässä on tapahtunut pieni muutos, jossa ryhmän kokonaismäärä on pienentynyt. Myös vakuutusyhtiöiden johtotehtävän työntekijöitä on vähemmän vuonna 2008 kuin vuonna 2007. Kaikissa muissa tehtävissä erot ovat todella pieniä vuosien 2007 ja 2008 välillä. Vuoden 2008 kuvaajasta puuttuu kokonaan vakuutusyhtiöiden kenttäryhmä.

2.5 Finanssialalla toimivien tradenomien palkkauksesta

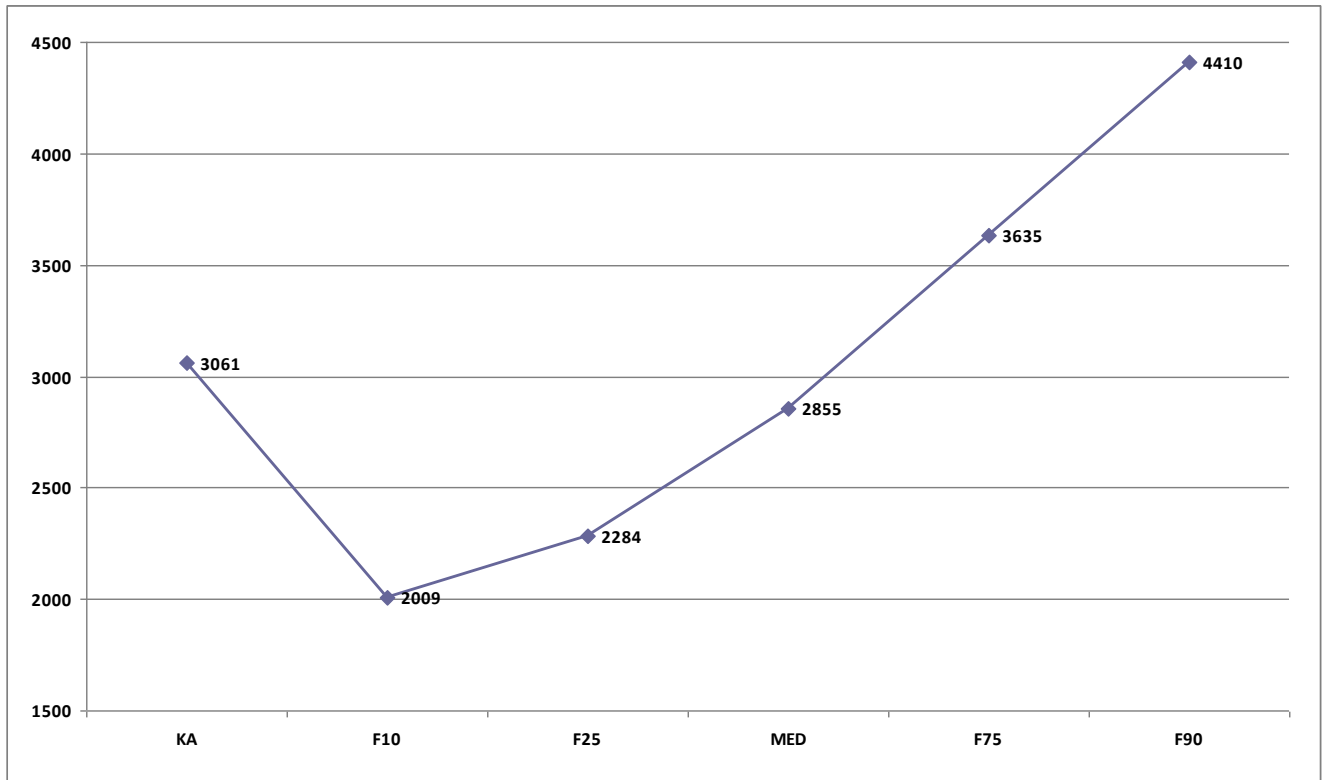
Tradenomien ammattiliitto TRAL keräsi vuonna 2009 materiaalia kuinka tradenomit ovat sijoittuneet finanssialalla. Kysely toteutettiin vuonna 2009 helmimaaliskuussa sähköisesti. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää kuinka finanssialalla työskentelevät tradenomit saavat palkkaa, kuinka he sijoittuvat työmaailmassa ja millaisissa työoloissa he työskentelevät. Kyselyn vastausprosentti oli 40 %. Kyselyn tuloksia on tarkoitus hyödyntää finanssisektorin edunvalvonnassa, toiminnan kehittämisessä sekä erityisesti tulevista TES-neuvotteluissa. Kyselyyn vastanneista 66,5 % työskenteli rahoitusalailla ja 33,5 % vakuutusalailla. Vastajista 64,7 % oli naisia ja loput 35,3 % miehiä (Rantamäki, 2009).

Seuraavissa kuvaajissa on kuvattu yhtenä esimerkkinä tradenomeja finanssialan työntekijöinä. Kuvaajissa käsitellään tradenomien palkkausta, tehtäviä sekä työkokemusta finanssialalla, lähinnä rahoituksen ja vakuutuksen tehtävissä. Yliopistotutkinnon suorittaneiden voidaan yleisesti ajatella pääsevän korkeampiin tehtäviin ja saavan sitä kautta parempaa palkkaa ja korkeampitasoisia tehtäviä. Tosin finanssialalla yleisesti voi kuvitella nousun korkeampiin tehtäviin seuraavan myös työkokemuksen ja osaamisen karttumisen myötä.

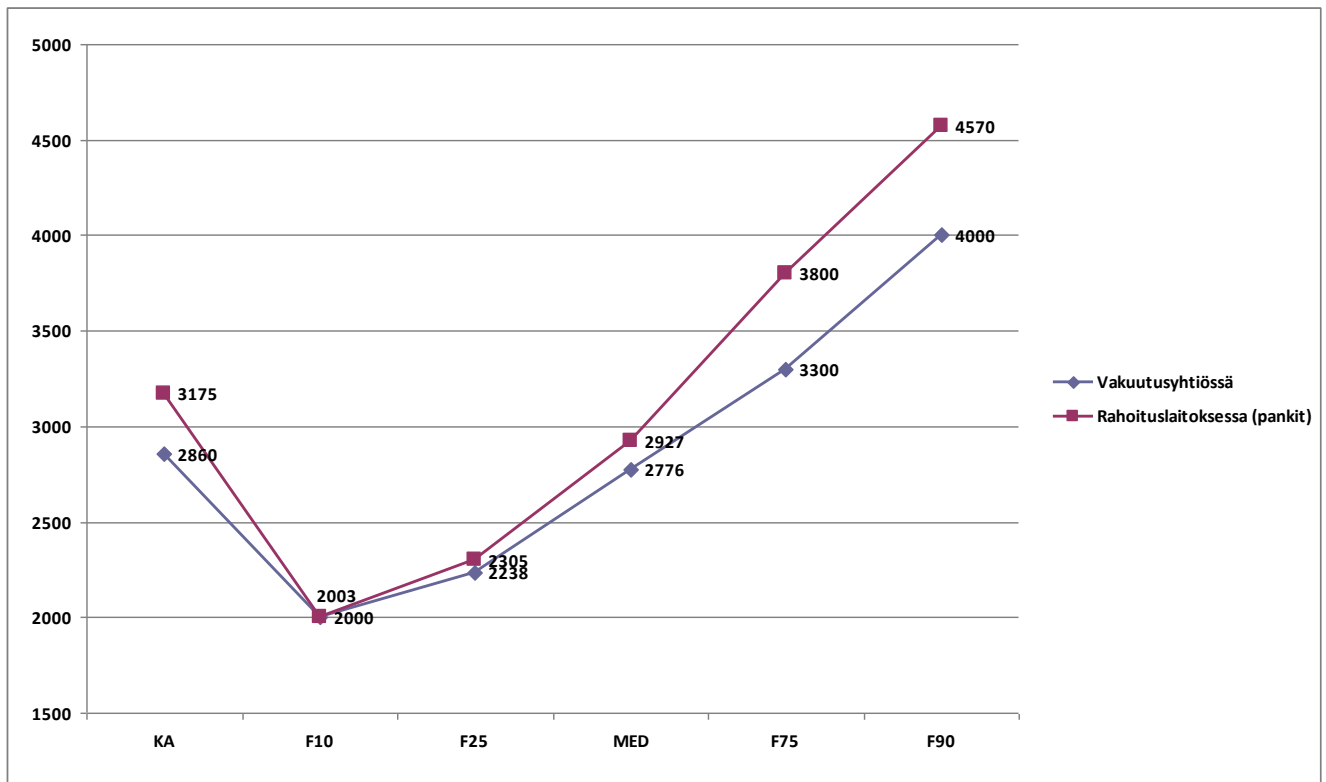
Kuvaaja 15. TRAL: Finanssisektorin palkkaus 2007

Kuvaajassa 15 on kuvattu vuoden 2007 finanssialan palkkausta tradenomien osalta. Kuvaajat erottelevat miesten ja naisten palkkauksen. Miesten keskiarvo vuonna 2007 oli 3 174 euroa, joka oli 18 % enemmän kuin naisilla. Naisten keskiarvoinen palkka jäi 2 592 euroon. Palkkahaitari vuonna 2007 finanssialan tehtävissä oli naisilla 1900-3 497 euroa. Miehillä palkkahaitari oli 2 023-4 340 euroa eli paljon korkeammalla kuin naisilla.

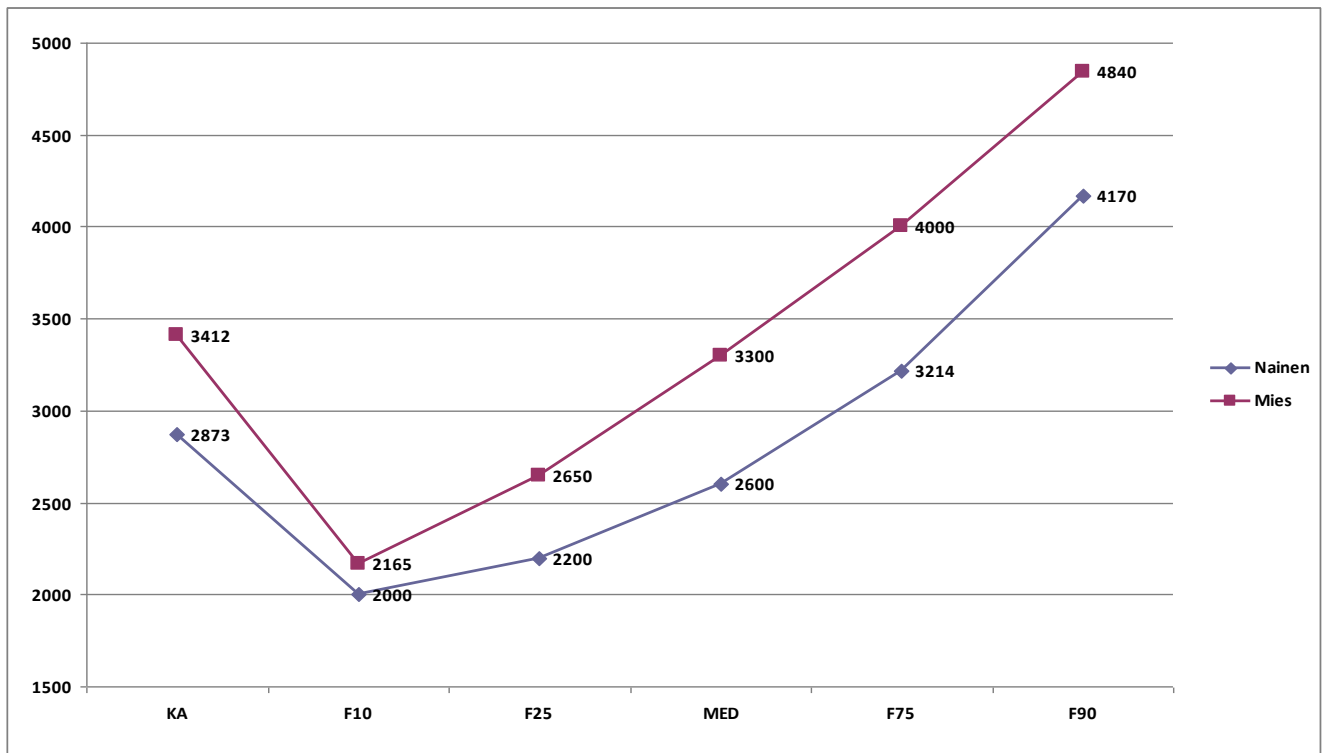
Kuvaaja 16. TRAL: Palkkaus, koko finanssiala 2009

Kuvaajassa 16 kuvataan tradenomien palkkausta koko finanssialalta vuonna 2009. Keskiarvo, mukaan lukien niin miehet kuin naiset, on 3 061 euroa. Miesten palkkauksen voidaan ajatella nostavan kokonaiskeskiarvoa, koska miesten palkat olivat yleisesti paremmat. Vuonna 2009 palkkahaitari kokonaisuutta tarkasteltaessa finanssialalla oli keskiarvoisesti 2 009- 4 410 euroa.

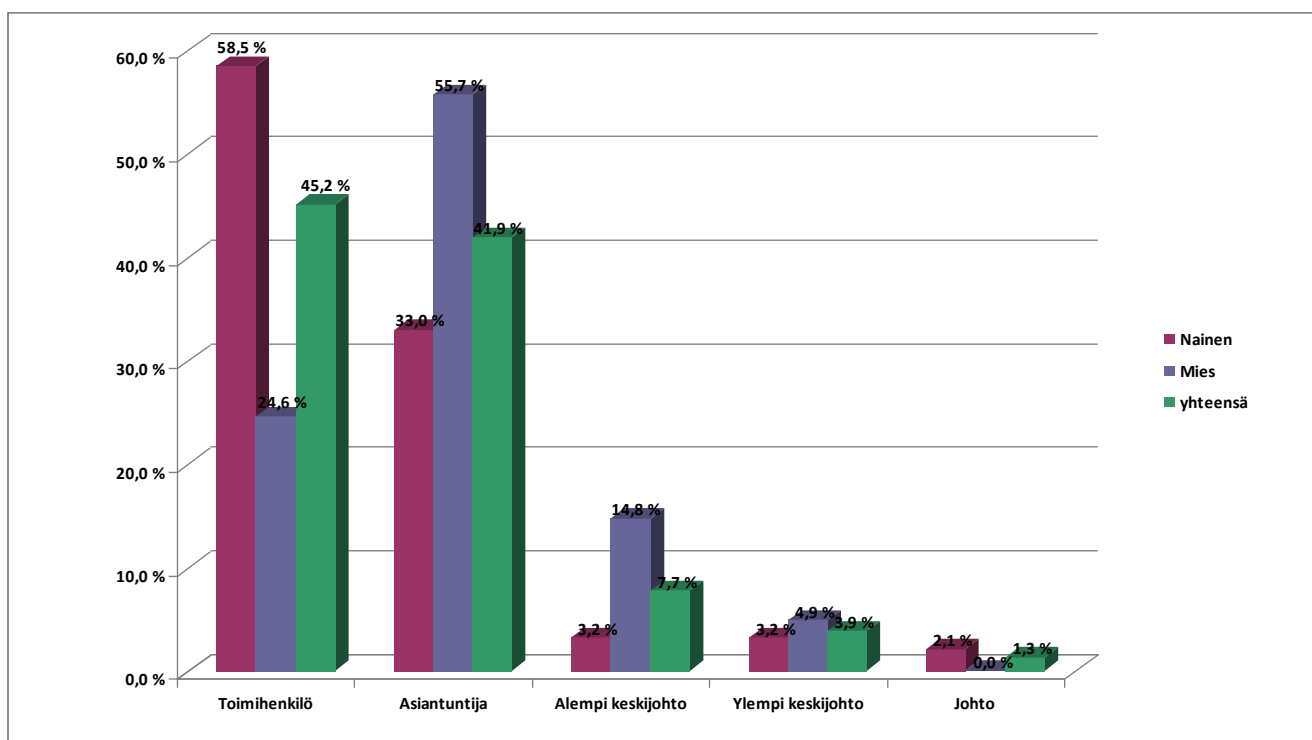
Kuvaaja 17. TRAL: Palkkafraktiilit, rahoitus ja vakuutus

Kuvaaja 17 erottelee vuonna 2009 vakuutusyhtiöissä ja rahoituslaitoksissa eli pankeissa työskentelevien palkkatasot. Keskiarvoa tarkasteltaessa nähdään, että rahoituslaitoksissa on hieman parempi palkkataso kuin vakuutusyhtiöiden tehtävissä. Keskiarvoinen palkka vakuutusyhtiöissä vuonna 2009 oli 2 860 euroa kun rahoituslaitoksissa se oli 3 175 euroa. Koko palkkahaitari vakuutusyhtiöissä oli 2 000- 4 000 euroa. Rahoituslaitosten palkkahaitari oli 2 003- 4 570 euroa. Rahoituslaitosten palkkaus on hieman parempaa kuin vakuutusyhtiöissä.

Kuvaaja 18. TRAL: Palkkafraktiilit, koko finanssiala 2009

Kuvaaja 18 kuvaa vuoden 2009 palkkavaihteluita koko finanssialalla miesten ja naisten välillä. Keskiarvo oli miehillä 3 412 euroa ja naisilla 2 873 euroa. Kun lukuja verrataan vuoden 2007 euromääriin, huomataan että miesten palkka on noussut vuoden 2007 tasosta (vuonna 2007 3 174 euroa) ja naisten kohdalla on käynyt samoin (vuonna 2007 2 592 euroa). Miesten keskimääräinen miesten palkannousu vuodesta 2007 vuoteen 2009 on noin 7 % (238 euroa) ja naisten palkannousu on noin 10 % (280 euroa). Naisten palkannousu miesten tasolle tulee kuitenkin kestävämpään pidemmän aikaa, jos niin joskus käy.

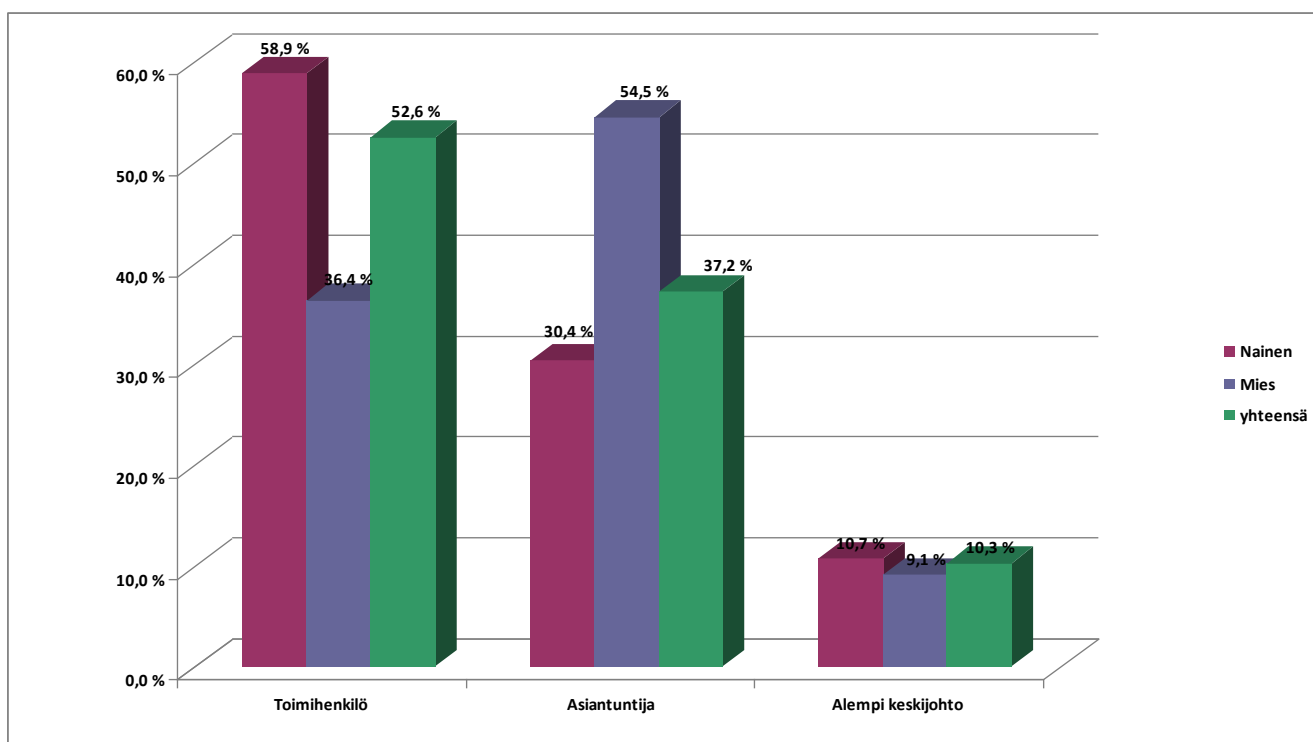

Kuvaaja 19. TRAL: Asematasot rahoitusallalla 2009

Kuvaajassa 19 nähdään rahoitusallalla työskentelevien työntekijöiden jakautuminen eri tehtävätasoihin. Kaikista eniten rahoitusallalla yhteensä työntekijöitä työskentelee toimihenkilöinä (45,2 %). Melko saman verran työntekijöitä on myös asiantuntijoina (41,9 %). Alemman keskijohdon (7 %), ylemmän keskijohdon (3,9 %) ja johdon (1,3 %) kohdalla työntekijöitä on selvästi vähemmän. Tämä johtuu siitä, että johtoportaiden tehtäviin ei tarvita niin paljoa työntekijöitä. Johtoportaan työtehtäviin vaaditaan myös enemmän osaamista.

Tarkasteltaessa naisten jakautumista eri tehtäviin rahoitusallalla jakaumat ovat verrattuna miehiin ja kaikkien työntekijöiden yhteislukuihin erilaisia. Naisia työskentelee selvästi eniten toimihenkilöinä (58,5 %). Seuraavaksi eniten heitä on asiantuntijoina (33 %), mutta jo selvästi vähemmän kuin miehiä. Johtotehtävissä prosenttiosuudet jälleen pienenevät selvästi. Alemman keskijohdon tehtävissä naisia rahoitusallalla on 3,2 %, ylemmän keskijohdon tehtävissä saman verran 3,2 % ja johdon tehtävissä 2,1 %. Miesten jakaantumisessa rahoitusallan tehtäviin on naisiin verrattuna eroja. Toimihenkilöinä miehiä toimii

24,6 %, mikä on reilusti vähemmän kuin naisia. Kaikista eniten miestyöntekijöitä löytyy asiantuntijoista. Asiantuntijoina miehiä työskentelee jopa 55,7 %. Myös alemmassa keskijohdossa (14,8 %) miehiä on naisia enemmän. Ylemmässä keskijohdossa miehiä on vielä 4,9 %, mutta johdossa miehiä ei työskentele lainkaan, mikä on yllättävää.

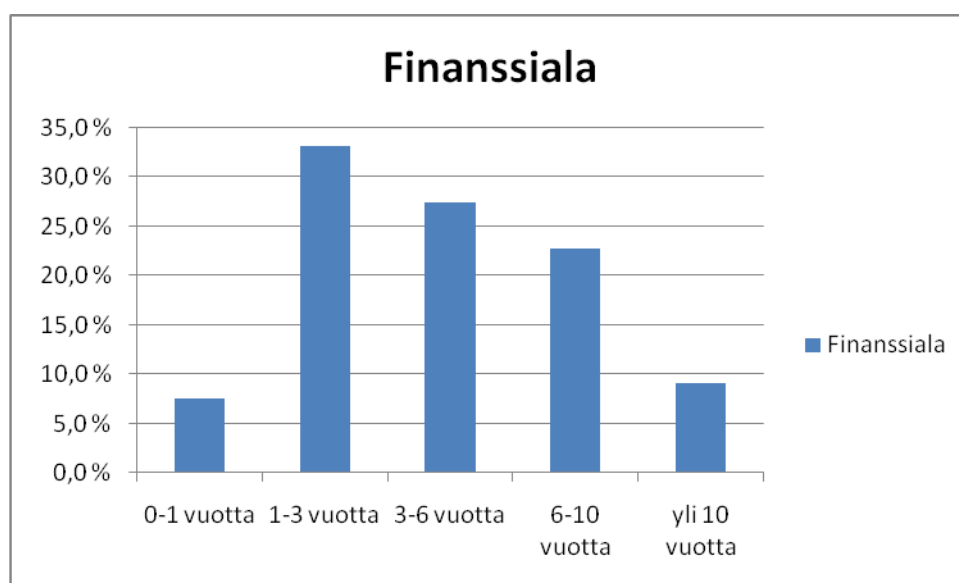

Kuvaaja 20. TRAL: Asematasot vakuutusosalalla 2009

Kuvaajassa 20 on kuvattu vakuutusosalalla työskentelevien työntekijöiden jakautuminen eri tehtäviin. Kaiken kaikkiaan eniten työntekijöitä on toimihenkilöinä (52,6 %). Seuraavaksi eniten työntekijöitä toimii asiantuntijoina (37,2 %). Kuvaajassa korkein asema on alemmalla keskijohdolla, jossa kaiken kaikkiaan työntekijöistä työskenteli 10,3 %.

Naisista suurin osa vakuutusosalalla työskentelee toimihenkilöinä (58,9 %), kuten rahoitusosalalla. Asiantuntijoina naisia työskentelee 30,4 %. Alemman keski-

johdon tehtävissä naisia on 10,7 %. Miehistä toimihenkilöinä (36,4 %) työskentelee jälleen vähemmän työntekijöitä kuin asiantuntijoina (54,5 %), kuten rahoitusallalla. Alemman keskijohdon tehtävissä (9,1 %) miehiä on hieman vähemmän kuin naisia. Rahoitusallalla tilanne oli taas toisin päin, miehiä työskenteli alemman keskijohdon tehtävissä reilusti naisia enemmän.

Kuvaaja 21. TRAL 2009: Työkokemus finanssialalla

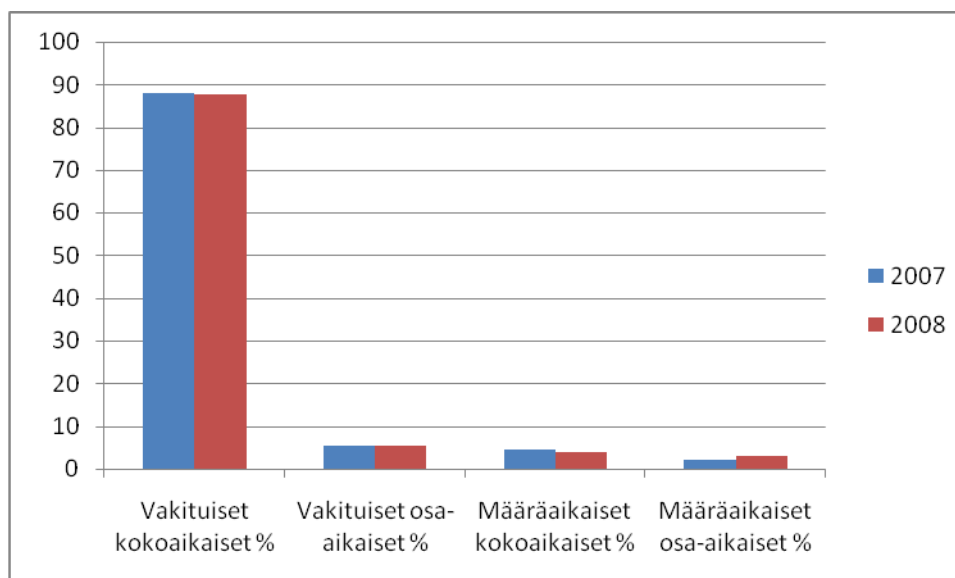
Tradenomiliitto tutki vuonna 2009 kuinka työkokemusvuodet jakaantuvat finanssialalla työskentelevien kesken. 0-1 vuoden kokemuksella työskenteli 7,5 % työntekijöistä. Huomattavasti eniten työkokemusvuosia finanssialalla työskentelevien keskuudessa oli 1-3 vuotta (33,2 %). Toiseksi eniten vuosia oli 3-6 vuotta (27,4 %). Hieman enemmän työkokemusta omaavia, esimerkiksi 6-10 vuotta työskennelleitä, oli 22,8 %. Viimeinen ryhmä yli 10 vuotta työkokemusta oli hieman suurempi kuin 0-1 vuoden työkokemusryhmä. Yli 10 vuoden työkokemus finanssialalta oli 9,1 % työntekijöistä.

2.6 Henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2007

Vuonna 2007 ja 2008 toteutettiin laaja tiedustelu, HENKO, usealla eri alalla koskien henkilöstöä ja koulutusta. Tiedustelu tehtiin myös rahoitus ja vakuutusosalalla, joista seuraavat tiedot on koottu.

Lokakuussa 2007 Rahoitus- ja vakuutusosalalla oli henkilöstöä tiedustelun mukaan 49 438 henkilöä. Rekrytointitarve alalle oli tuolloin 367 henkilöä eli 0,7 % koko henkilöstöstä. Vuonna 2008 henkilöstöä oli aiempaa vuotta vähemmän rahoitus- ja vakuutusosalalla tutkimuksen mukaan. Määrä oli 34 490 henkilöä. Rekrytointitarpeeksi vuonna 2008 nousi 170 henkilöä eli 0,5 %. Tästä voidaan nähdä, että alan henkilöstötarve oli vähentynyt ja alalta oli lähtenyt työntekijöitä. Uusia työntekijöitä ei ollut palkattu ja uusien tarve oli vähentynyt palkkaustilanteesta huolimatta. Toimintoja rahoitus- ja vakuutusosalalla vuosina 2007–2008 on luultavasti tehostettu tai tiettyjä toimintoja kenties jopa poistettu, koska vähemmällä henkilöstömäärällä on tultu toimeen. Tutkimuksista selviää myös, että rekrytointivaikeudet lisääntyivät vuodesta 2007 vuoteen 2008. Vuonna 2007 rekrytointivaikeuksia oli 15,8 % toimipaikoista kun vuonna 2008 luku oli noussut 42,5 %. Rahoitus- ja vakuutusosalalla vuosina 2007 ja 2008 kolme tärkeintä syytä henkilöstön hankinnan vaikeuteen olivat liian vähäinen alan työkokemus, avoimeen työtehtävään ei hakijoita ja puutteet työpaikka-kohtaisessa erityisosaamisessa. Muita syitä olivat muun muassa: ammattitaito ei ole nykypäivän vaatimusten mukainen, riittämätön tai väärän alan koulutus sekä hakijan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin liittyvät syyt.

Vuonna 2007 rahoitus- ja vakuutusosalalla ulkomaalaisia työntekijöitä oli koko henkilöstöstä vain 35 eli 0,07 %. Vuonna 2008 määrä oli noussut 50:een eli 0,14 %. Vuokratyöntekijöiden osuus rahoitus- ja vakuutusosalalla oli vuonna 2007 ja 2008 vain hieman korkeammat. Vuonna 2007 alalla oli koko henkilöstöstä vuokratyöntekijöitä 177 eli 0,4 %. Vuonna 2008 määrä lukumääräisesti laskenut 168, mutta prosentuaalisesti se oli 0,5 %.

Kuvaaja 22. HENKO 2007: Työsuhdetyyppi

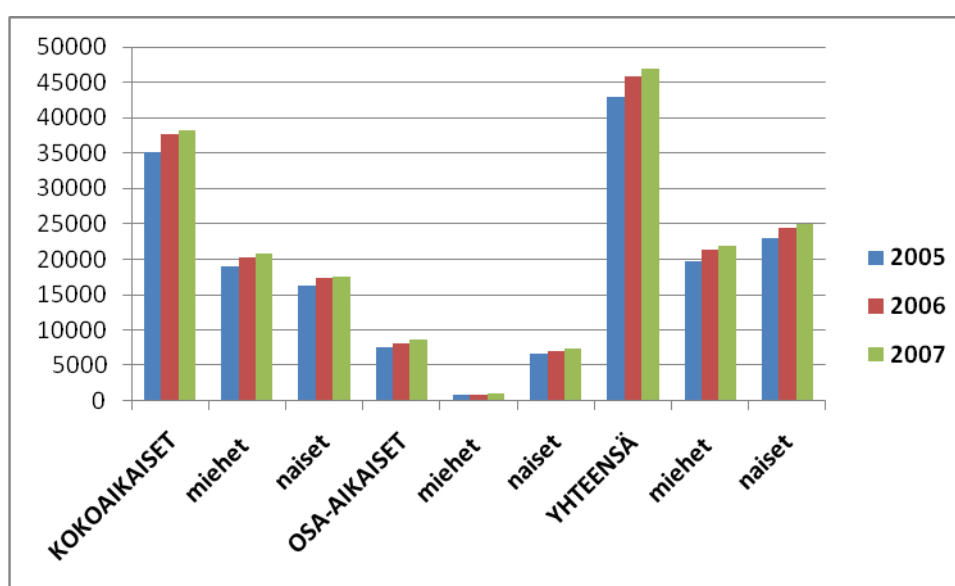
Kuvaajasta 22 nähdään vuoden 2007 lokakuussa tehdyn tutkimuksen mukaan rahoitus- ja vakuutuslalla työskennelleiden työntekijöiden työsuhdetyypijakauma. Rahoitus- ja vakuutuslalla vakituisesti kokoaikaisesti työskenteli 87,9 %, vakituisesti osa-aikaisesti 5,5 %, määräaikaisesti kokoaikaisesti 4,6 % ja määräaikaisesti osa-aikaisesti 2,1 %. Vuonna 2008 vastaavat luvut olivat miltei samat. Vakituisesti kokoaikaisesti vuonna 2008 rahoitus- ja vakuutuslalla työskenteli 87,7 %, vakituisesti osa-aikaisesti 5,4 %, määräaikaisesti kokoaikaisesti 3,8 % ja määräaikaisesti osa-aikaisesti 3 %.

3 Pohjoismainen finanssialan henkilöstörakenne

Nordic bank statistic 2007-aineisto on vuosittain koottava julkaisu, jossa käsitellään pohjoismaiden tilastoja koskien finanssialalla toimivia liikepankkeja, säästöpankkeja sekä osuuskunnallisia säästöpankkeja. Tilastot on kasattu Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin finanssialan liittojen toimesta. Tilastot raportissa on jaettu kolmeen käsiteltävään osaan: pankkitilastot (Bank statistics), työntekijä- ja palkkatilastot (Employee- and pay statistics) ja työntekijämarkkinatilastot (Labour market statistics). Työntekijä- ja palkkatilastot muun

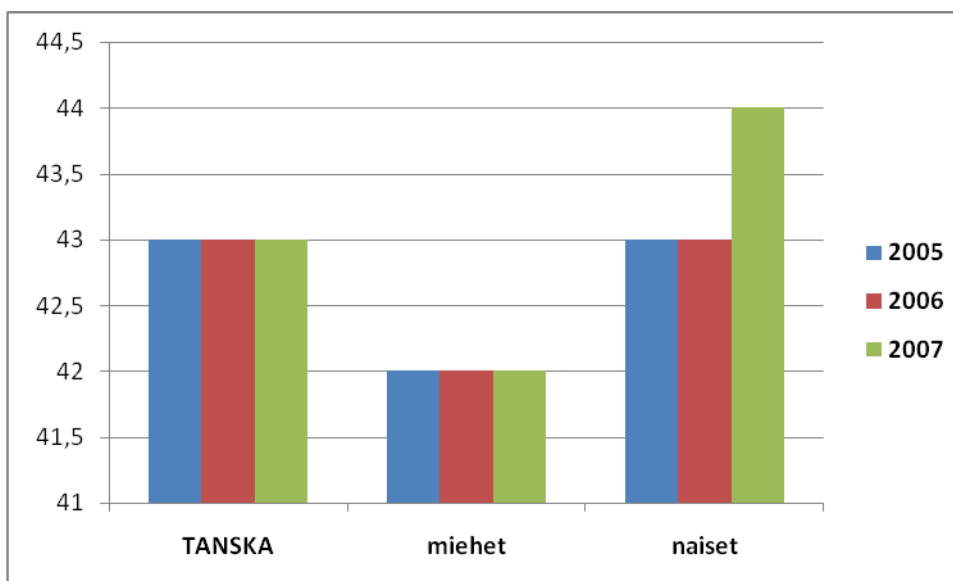
muassa sisältävät tietoa osa-aikaisten ja kokoaikaisten työntekijöiden kehityksestä. Tilastot sisältävät lisäksi tietoja iästä, kuukausipalkasta ja koulutuksesta. Tilastojen teossa mukana on ollut pohjoismaista Anne Mette Skousen (Tanska), Timo Höykinpuro (Suomi), Dadi Sverrison (Islanti), Alexander A. Lange (Norja) sekä Per Schönning (Ruotsi).

3.1 Tanska

Kuvaaja 23. Työntekijöiden määrä Tanskassa 2005–2007

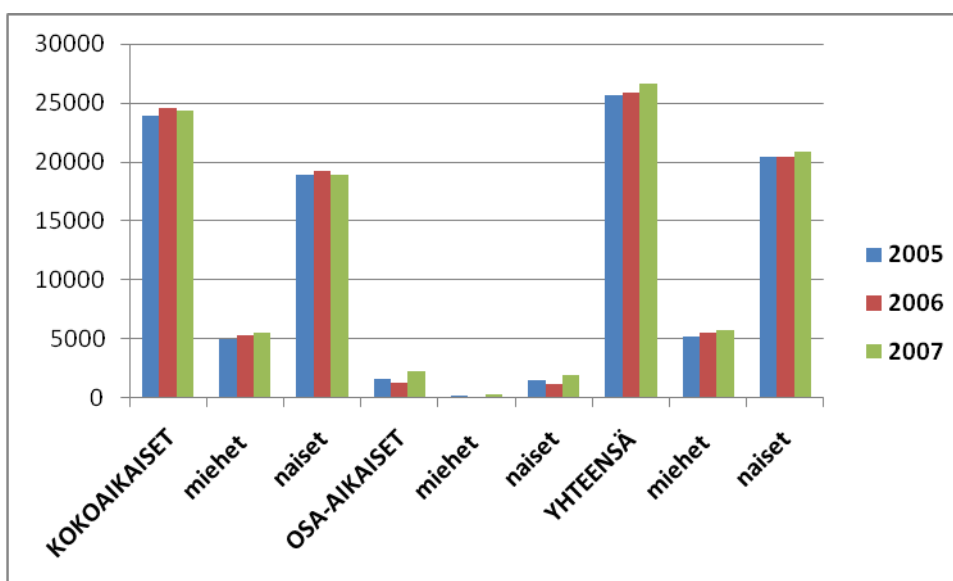
Tarkasteltaessa Tanskan osalta työntekijä- ja palkkatilastokuvaajaa vuosilta 2005–2007 nähdään, että kokoaikaisten ja osa-aikaisten työntekijöiden määrä on ollut kasvussa näiden kolmen vuoden aikana. Kokoaikaisia työntekijöitä on kuitenkin ollut huomattavasti enemmän. Naisten ja miesten määrä niin kokoaikaisissa kuin osa-aikaisissa työntekijöissä on kasvanut melko samaan tahtiin. Tanskan pankeissa on siis tarvittu vuosien 2005–2007 aikana lisää työntekijöitä joka vuosi. Osa-aikaisiin työntekijöihin on laskettu kaikki työntekijät, jotka ovat työskennelleet alle 34 tuntia viikossa. Tanskan kohdalla Nordic bank statistic 2007- tilastoja tarkasteltaessa tulee huomioida, että Tanskan koko- ja osa-aikaisista työntekijöistä mukana ovat ainoastaan ne työntekijät, jotka ovat jäseninä the Danish Employer's Association for the Financial Sectorissa.

Kuvaaja 24. Työntekijöiden keski-ikä Tanskassa vuosina 2005–2007

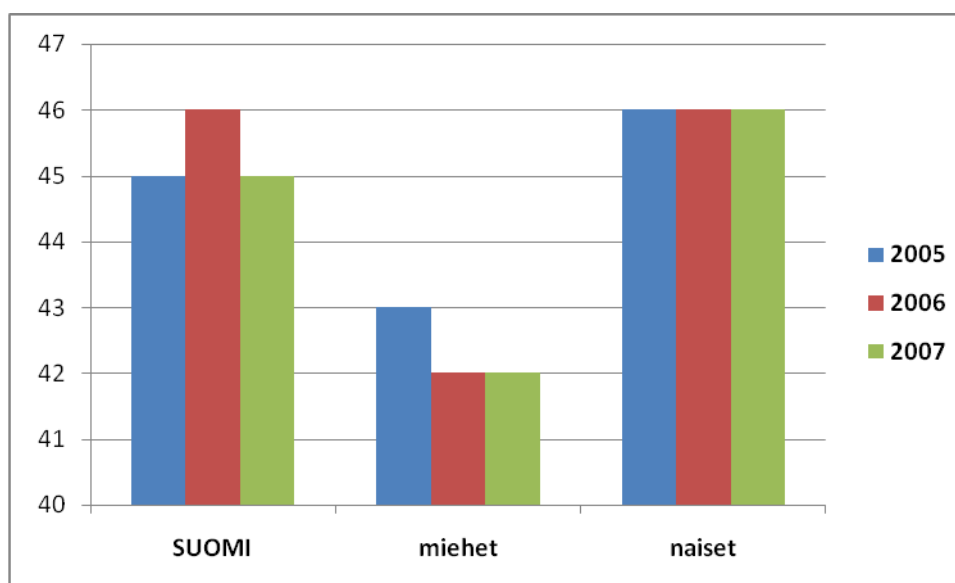
Nordic bank statistic 2007 mukaan Tanskan keskimääräinen työntekijöiden ikä on kokonaisuudessaan pysynyt kolmen vuoden ajan 43 ikävuodessa. Miesten keski-ikä vuosina 2005–2007 on pysynyt 42:ssa ja naisten keski-ikä on vuosina 2005 ja 2006 ollut 43, mutta vuonna 2007 se nousi 44:ään.

3.2 Suomi

Kuvaaja 25. Työntekijöiden määrä Suomessa 2005–2007

Suomen pankeissa työskenteli vuosina 2005–2007 suurimmaksi osaksi koko-aikaisia työntekijöitä. Kokoaikaisista työntekijöistä suurin osa oli naisia. Tarkasteltaessa koko-aikaisten miesten ja naisten määrää huomataan, että miesten määrä on kasvanut tasaisesti, mutta naisten määrä on kääntynyt vuonna 2007 laskuun. Myös osa-aikaisten työntekijöiden joukossa oli eniten naisia. Osa-aikaisten miesten määrä on ollut vuosina 2005 ja 2006 miltei sama, mutta vuonna 2007 miehiä on tullut lisää reilusti. Osa-aikaisten naisten kohdalla määrä notkahtaa hieman vuoden 2006 kohdalla, mutta palaa vuonna 2007 suuremmaksi kuin vuonna 2005. Osa-aikaisiin työntekijöihin on laskettu kaikki työntekijät, jotka ovat työskennelleet alle 35 tuntia viikossa. Kaiken kaikkiaan Suomen pankeissa työskentelee selvästi enemmän naisia. Työntekijöiden määrä kokonaisuudessaan on kasvanut tasaisesti vuosina 2005 – 2007 lukuun ottamatta vuotta 2006 naisten osalta.

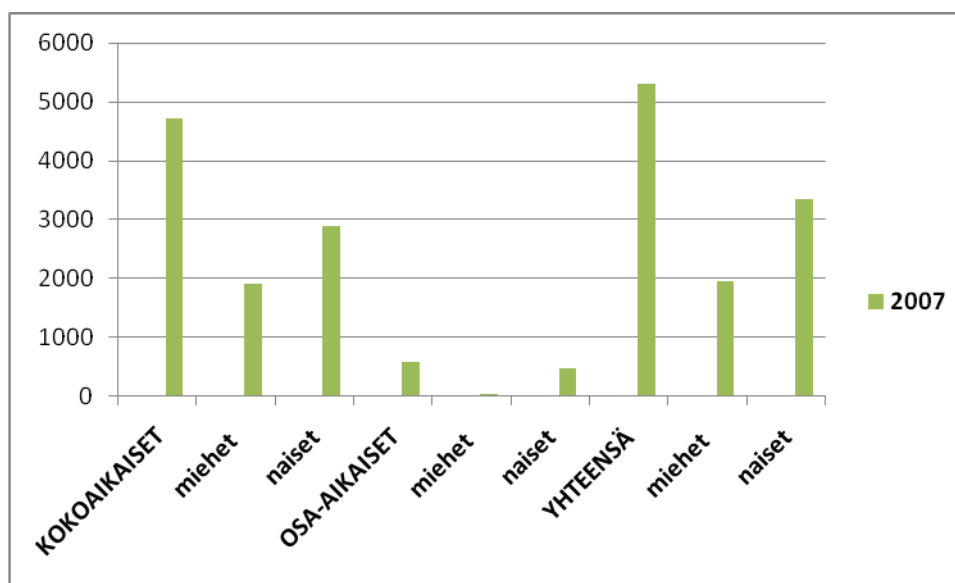

Kuvaaja 26. Työntekijöiden keski-ikä Suomessa 2005-2007

Nordic bank statistics 2007 mukaan Suomen pankeissa työskentelevien työntekijöiden keski-ikä oli vuosina 2005–2007 naisilla 46 vuotta. Miehillä keski-ikä oli vuonna 2005 43 vuotta ja vuosina 2006 sekä 2007 42 vuotta. Naisten keski-ikä oli siis paljon miesten keski-ikää korkeampi. Kaiken kaikkiaan Suomen pankkien työntekijöiden keski-ikä oli vuonna 2005 ja 2007 45 vuotta. Vuonna

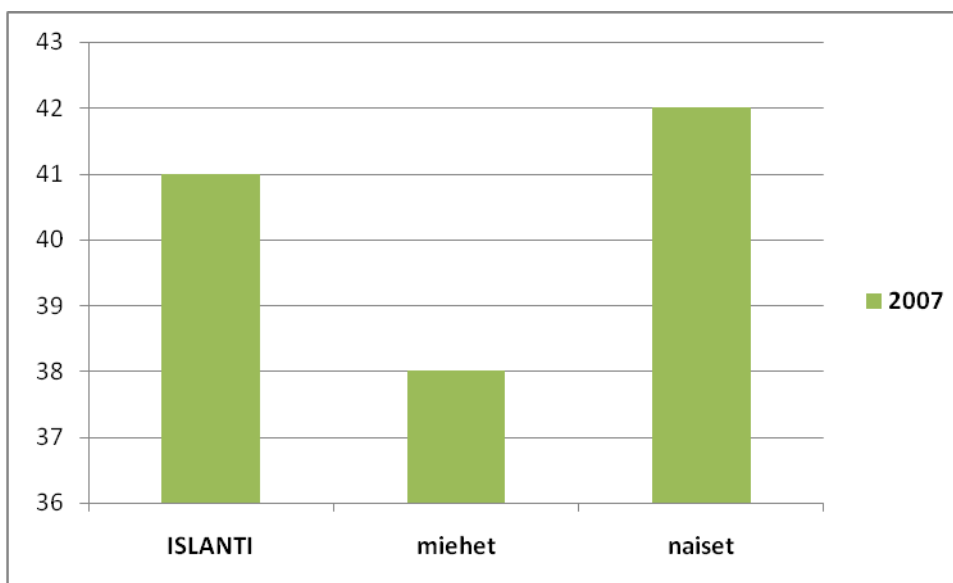
2006 se kohosi hetkellisesti 46 vuoteen. Kaikkien työntekijöiden korkeamman keski-ian selittää naistyöntekijöiden suurempi määrä ja suurempi keski-ikä.

3.3 Islanti

Kuvaaja 27. Työntekijöiden keski-ikä Islannissa 2005-2007

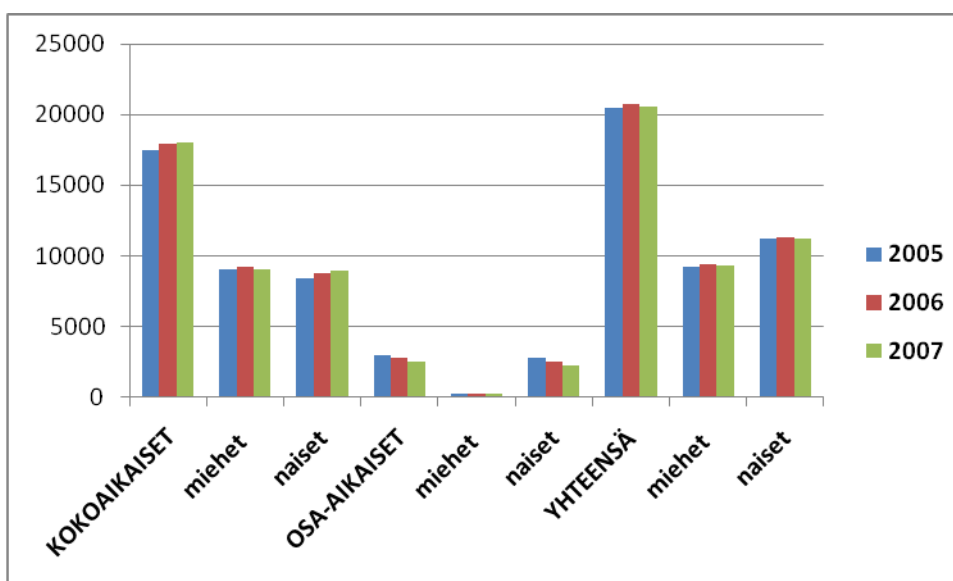
Islannin kohdalla Nordic Bank Statistic 2007- aineistossa ei ollut saatavilla vuosien 2005 ja 2006 tietoja koko- ja osa-aikaisista työntekijöistä. Islannissa pankkialalla työntekijöitä ei ole yhtä paljon kuin muissa pohjoismaissa, yksi syy tähän on maan koko. Islannissa kaikista työntekijöistä huomattava osa oli vuonna 2007 kokoaikaisia työntekijöitä (4 717) ja osa-aikaisia oli reilusti vähemmän (583). Kokoaikaisissa työntekijöissä henkilöstö miesten (1 911) ja naisten (2 881) kesken jakaantuu melko tasaisesti verrattuna esimerkiksi muiden pohjoismaiden eroihin. Osa-aikaisten työntekijöiden kesken naisten ja miesten osuudet jakaantuvat todella merkittävästi. Miesten osuus (39) osa-aikaisista oli vuonna 2007 vain noin seitsemän prosenttia kaikista osa-aikaisista, kun naisten osuus (469) oli runsaat 80 %. Miesten (1 950) ja naisten (3 350) suhde Islannin pankkialalla vuonna 2007 ei jakaantunut aivan tasan.

Kuvaaja 28. Työntekijöiden keski-ikä Islannissa 2007

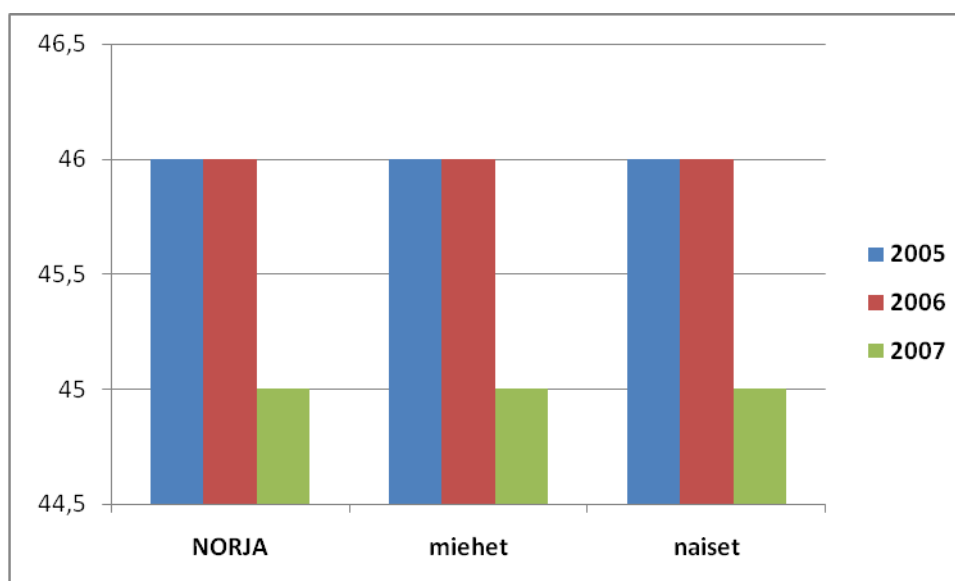
Islannin pankeissa työntekijöiden keski-ikä on 41 vuotta. Henkilöstön keski-ikä poikkeaa hieman muiden pohjoismaiden keski-ikästä, Islannin henkilöstö on hieman nuorempaa. Kun verrataan islantilaisten miesten ja naisten keski-ikää selviää, että naisten keski-ikä on paljon korkeammalla (42) kuin miesten (38). Naisten korkeampi keski-ikä nostaa myös koko maan keski-ikää ylemmäs.

3.4 Norja

Kuvaaja 29. Työntekijöiden määrä Norjassa 2005–2007

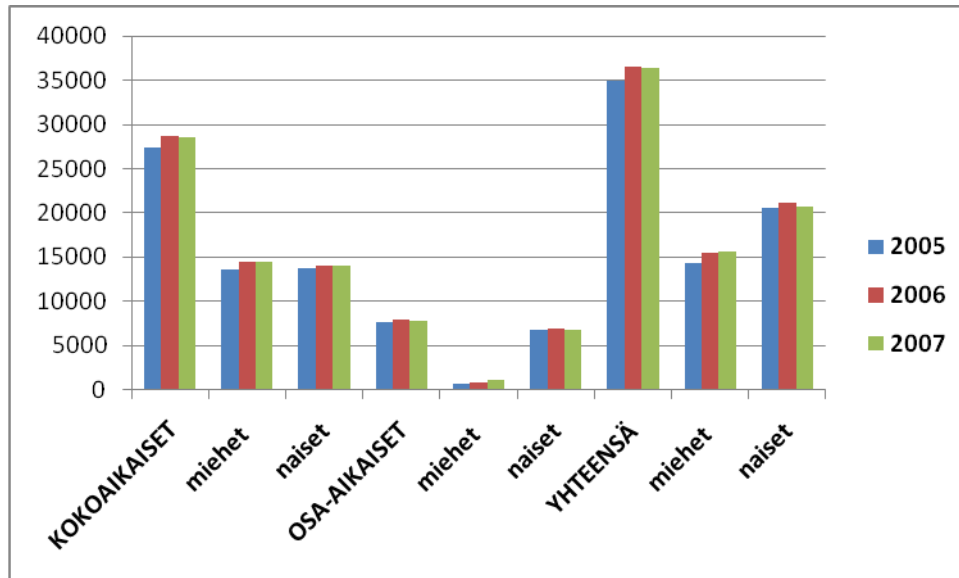
Norjan pankeissa työskentelee eniten kokoaikaisia työntekijöitä. Kokoaikaisten työntekijöiden joukossa on melko tasaisesti yhtä paljon miehiä sekä naisia. Naisten kohdalla kokoaikaisten työntekijöiden määrä on kasvanut vuosien 2005–2007 aikana, mutta miestyöntekijöiden määrä on laskenut vuonna 2007 vuoden 2005 tasolle. Osa-aikaisten työntekijöiden kohdalla miehiä Norjan pankeissa työskentelee paljon vähemmän kuin naisia. Osa-aikaisten miesten määrä on pysytellyt miltei samassa, mutta osa-aikaisten naisten määrä on laskenut vuodesta 2005 vuoteen 2007. Osa-aikaisiin työntekijöihin lukeutuvat ne työntekijät, jotka työskentelevät alle 33 tuntia viikossa. Kaiken kaikkiaan Norjan pankeissa työskentelee hieman enemmän naisia kuin miehiä. Työntekijöiden määrien kehitys miesten ja naisten kohdalla on kokonaisuudessaan pysynyt melko tasaisesti samana vuosien 2005, 2006 ja 2007 aikana.

Kuvaaja 30. Työntekijöiden keski-ikä Norjassa vuosina 2005–2007

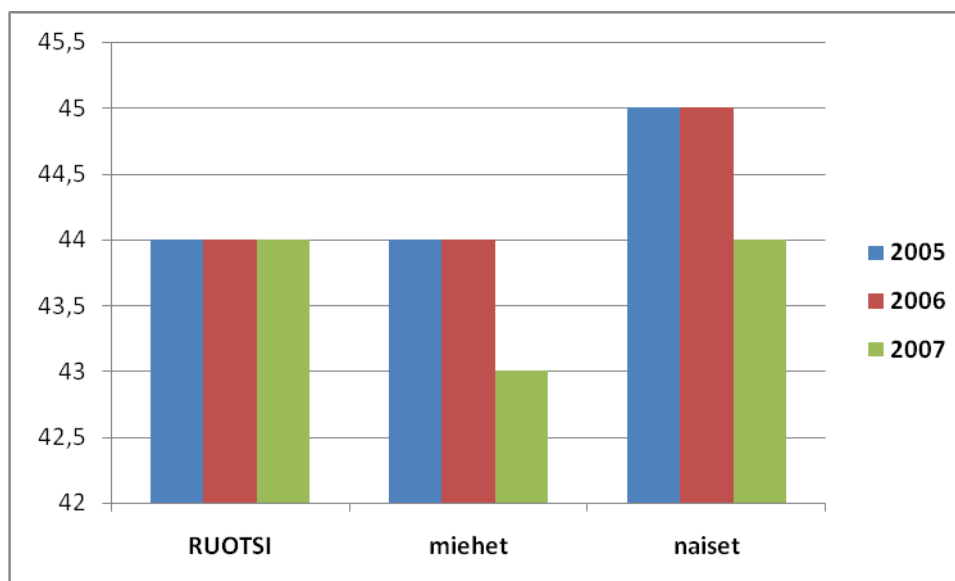
Norjan pankkien työntekijöiden keski-ikä kokonaisuudessaan sekä naiset ja miehet eroteltuina noudattaa samaa kaavaa. Vuosina 2005 ja 2006 keski-ikä oli 46, mutta vuonna 2007 keski-ikä laski 45:een.

3.5 Ruotsi

Kuvaaja 31. Ruotsin pankkien työntekijöiden määrät vuosina 2005–2007

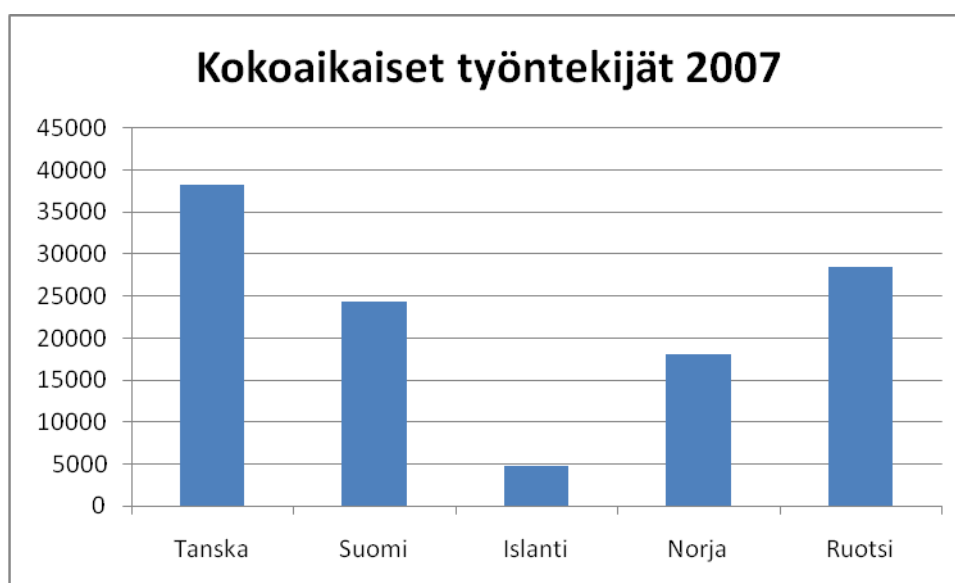
Yleisesti Ruotsin pankeissa niin koko-aikaisten kuin osa-aikaisten työntekijöiden kohdalla sekä kokonaisuutta tarkasteltaessa nähdään, että vuonna 2005 on ollut vähemmän työntekijöitä kuin vuosina 2006 ja 2007. Koko-aikaisissa työntekijöissä on ollut tasaisesti miehiä sekä naisia. Osa-aikaisten työntekijöiden kohdalla naisia on työskennellyt selvästi enemmän kuin miehiä vuonna 2005–2007. Osa-aikaisiin työntekijöihin laskettiin mukaan kaikki työntekijät, joiden tuntimäärä viikossa on jäänyt alle 38,5 vuosina 2005–2007. Kun luetaan koko-aikaisten ja osa-aikaisten lukumäärät yhteen on naisia työssä Ruotsin pankeissa enemmän kuin miehiä. Kokonaisuuslukujen kohdalla naisten lukumäärä on kääntynyt laskuun vuonna 2007 verrattuna vuoteen 2006.

Kuvaaja 32. Työntekijöiden keski-ikä Ruotsissa 2005–2007

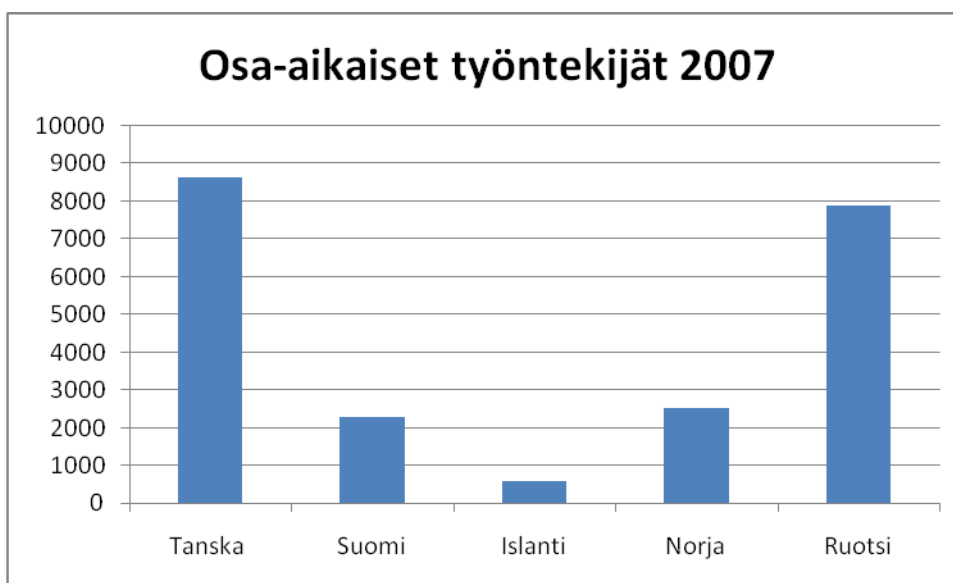
Ruotsin pankeissa työskentelevien työntekijöiden keski-ikä vuosina 2005–2007 on ollut 44 vuotta. Miesten kohdalla keski-ikä vuosina 2005 ja 2006 on ollut 44 vuotta, mutta vuonna 2007 se on laskenut 43 vuoteen. Naisten keski-ikä on korkeampi kuin miesten. Vuonna 2005 ja 2006 se oli 45 vuotta, mutta vuonna 2007 se laski 44 vuoteen.

3.6 Pohjoismaiden välisiä eroja

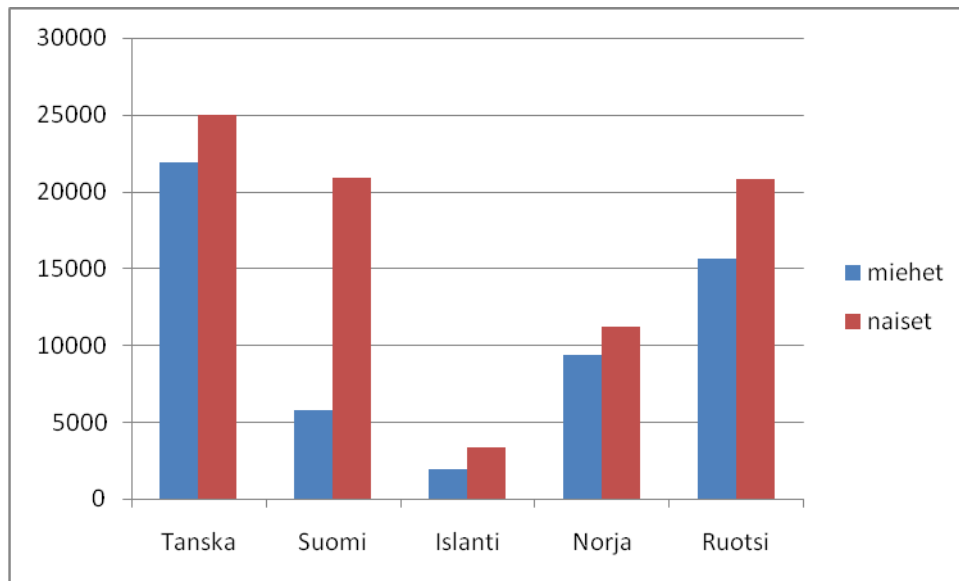
Kuvaaja 33. Nordic bank statistics 2007. Pohjoismaiden kokoaikaiset työntekijät pankeissa

Pohjoismaiden välillä on havaittavissa eroja työntekijä-tilastoissa. Kun tarkastellaan kokoaikaisia työntekijöitä, voidaan havaita vuoden 2007 Nordic bank statistics aineistosta Tanskassa olleen huomattavasti eniten kokoaikaisia työntekijöitä (38 247) verrattuna Suomeen (24 397), Islantiin (4 717), Norjaan (18 053) tai Ruotsiin (28 523). Toiseksi eniten kokoaikaisia työntekijöitä vuonna 2007 oli Ruotsissa ja kolmannelta sijalta löytyy Suomi.

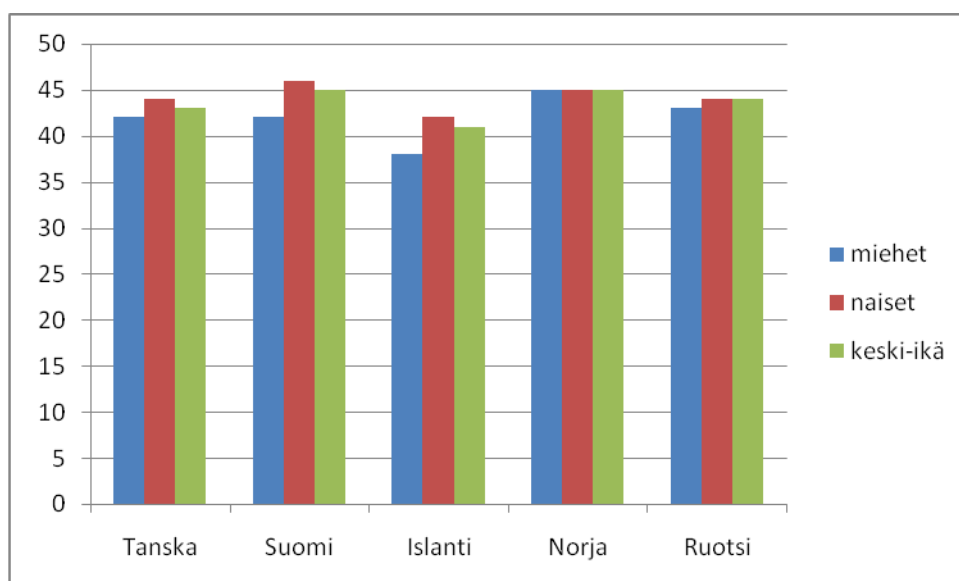
Kuvaaja 34. Nordic bank statistics 2007. Osa-aikaiset työntekijät pohjoismaissa

Kun tarkastellaan osa-aikaisten työntekijöiden määrää koko pohjoismaissa nähdään, että Tanskassa on heitä jälleen eniten (8 631). Toiselle sijalle nousee Ruotsi (7 891) ja kolmannelle sijalle nousee Norja (2 505).

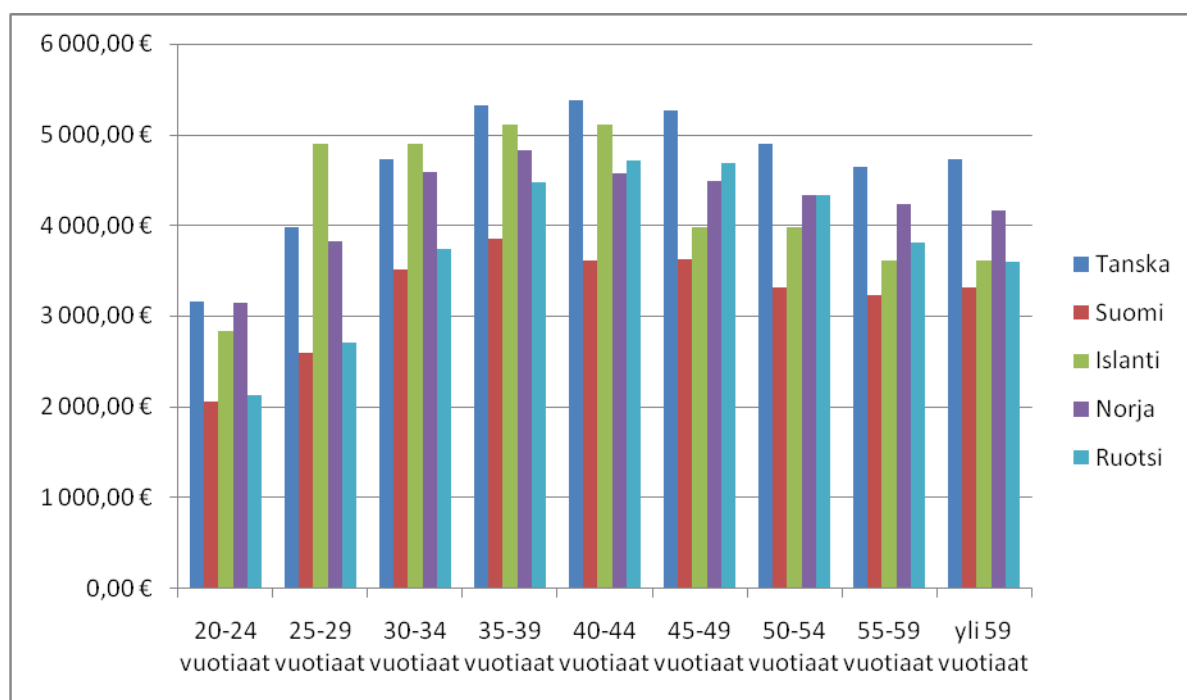
Kuvaaja 35. Nordic bank statistics 2007. Pohjoismaissa pankeissa työskentelevät miehet ja naiset

Pohjoismaissa pankeissa työskentelee kaikissa maissa eniten naisia. Jälleen eniten niin naisia kuin miehiäkin työskentelee Tanskassa. Kaikista pohjoismaista vähiten mies- ja naistyöntekijöitä on Islannissa. Tämän selittää pitkälle maan koko ja sinne mahtuvat finanssimarkkinat. Erikoista on huomata kuinka paljon Suomen pankeissa on ero miesten ja naisten lukumäärässä. Ero on huomattava. Näin suurta eroa ei ole missään muualla pohjoismaissa.

Kuvaaja 36. Nordic bank statistics 2007. Pohjoismaissa työskentelevien keski-ikä vuonna 2007

Pohjoismaalaisten pankeissa työskentelevien työntekijöiden keski-ikä on Tanskassa, Suomessa, Islannissa, Norjassa ja Ruotsissa melko sama. Poikkeuksen jälleen ryhmässä tekee Islanti. Islannissa on kaikista nuorimmat työntekijät pohjoismaissa ja miesten kohdalla keski-ikä laskee jopa alle 40 ikävuoden. Muiden pohjoismaiden keski-ikä lähentelee 45 ikävuotta ja paikoittain jopa ylittää sen. Kaikille pohjoismaille yhteistä on, että naisten keski-ikä on miehiä korkeampi. Ainoastaan Norjassa keski-ikä ovat niin naisilla ja miehillä samat, 45 ikävuotta. Norjan kohdalla mukaan on laskettu ainoastaan kokoaikaiset työntekijät, johon mukaan ei ole laskettu johtohenkilöitä.

Kuvaaja 37. Nordic bank statistics 2007. Keskimääräinen kuukausipalkka pohjoismaissa ikäryhmittäin

Kuvaajassa 37 kuvataan pohjoismaissa pankeissa työskentelevien keskimääräisiä kuukausipalkkoja ikäryhmittäin. Tanskan kohdalla palkkahuippu sijoittuu 35-49 ikävuoden kohdalle. Suomessa palkkahuippu on noin 35-39 vuotiaiden kohdalla. Islannissa palkka keskimääräinen palkka nousee huomasti 25-29 vuotiaiden kohdalla ja siitä aina 44 vuotiaisiin asti muodostuu Islannin palkkahuippu. Norjan palkat noudattelevat jonkin verran

Suomen palkkamuodostumaa, mutta paljon korkeammalla tasolla. Norjan huippu on 35-39 vuotiaiden kohdalla. Ruotsissa palkkataso noudattaa alussa Suomen palkkatasoa, mutta nousee huomattavasti aina 35 vuotiaista alkaen. Ruotsin palkkahuippu on 40-49 ikävuoden kohdalla eli myöhemminkuin muissa pohjoismaissa. Yllättävä piirre kaikkien pohjoismaiden kuvaajissa on, että mitä iäkkämpien henkilöiden palkasta on kyse lähtee kuvaajat jälleen laskuun mentäessä aina yli 59 vuotiaisiin asti.

Kuvaajaa tarkasteltaessa tulee huomioida, että Tanskan kohdalla työntekijöille maksetaan kiinteää palkkaa. Norjan luvuista on poistettu 1666 johtohenkilöä ja 2505 osa-aikaista työntekijää. Suomen palkkalukuihin on laskettu mukaan työntekijät, jotka työskentelivät lokakuussa 2007 30-40 tuntia viikossa. Islannin jaottelu on ollut hieman yllä olevasta poikkeava: 20-24, 25-34, 35-44, 45-54 ja yli 54 vuotiaat.

4 Yhteenveto Suomen ja pohjoismaiden finanssialasta

Finanssimaailma on alati muuttuva ja haastava ympäristö. Se tarjoaa mahdollisuuksia, mutta myös epäonnistumisen mahdollisuuksia. Finanssialan henkilöstö Suomessa on naisvaltaista. Finanssialalla erityisesti pankeissa alkaa olla ikääntyvää henkilöstöä, joka jää 5-10 vuoden kuluttua eläkkeelle. Vakuutusyhtiöissä tilanne ei ole samanlainen, vaan siellä henkilöstö on jakautunut tasaisemmin eri-ikäisten työntekijöiden kesken. Erityisesti nuoret tulevat olemaan finanssialan tulevaisuudessa tärkeässä roolissa. Nuorten voidaan ajatella tulevan finanssialalle töihin keskimäärin noin 24–25 vuoden iässä. Kyseisessä iässä alkaa koulutus olla hankittuna ja siirrytään työelämään hakemaan koemusta.

Finanssialalla työskentelevillä on yleisesti työkokemusta 1-4 vuotta. Tämä pätee niin pankeissa kuin vakuutusyhtiöissä. Myös pitkiä uria tehneitä työntekijöitä löytyy finanssialalta, mutta heitä on paljon vähemmän. Suurin osa pankeis-

sa ja vakuutusyhtiöissä työskentelevistä työntekijöistä työskentelee pankkien tai vakuutusyhtiöiden suorittavalla tasolla eli toisin sanoen alan perustehtävissä ja lähellä asiakasta.

Yleisin tutkinto finanssialalla työskentelevän henkilöstön keskuudessa vuonna 2007 ja 2008 oli ylivoimaisesti merkonomi-tutkinto. Yliopistotutkinnolla ja ammattikorkeakoulututkinnolla työskenteleviä oli selvästi vähemmän. Koulutuksen merkitys finanssialan tehtävissä tulee luultavasti muuttumaan. Voisi kuvitella esimerkiksi ammattikorkeakoulutuksen nousevan paremmille sijoille suosittumpien koulutusten listalla.

Finanssialan palkkaus perustuu niin kokemukseen kuin työtehtävän vastuuseen. Yleisesti finanssialalla naiset saavat edelleen vähemmän palkkaa kuin miehet. Tämän todistaa Tradenomiliiton teettämä tutkimus 2009. Tutkimuksessa käsiteltiin lähinnä tradenomien palkkausta finanssialalla. Finanssialalla työskenteli vuoden 2007 ja 2008 mukaan suurimmaksi osaksi vakituisia kokoaikaisia työntekijöitä.

Tutkittaessa pohjoismaiden finanssialoja Tanska nousee monessa suhteessa ykkössijalle. Tanskassa on muun muassa eniten työntekijöitä finanssialan tehtävissä. Toisella sijalla tulee Ruotsi ja kolmanneksi yltää Suomi. Keski-ikä pohjoismaissa finanssialalla työskentelevien keskuudessa lähentelee kaikissa muissa maissa 45 ikävuotta, paitsi Islannissa keski-ikä on noin 40 vuotta.

Tällä hetkellä, vuonna 2009, finanssialalla keskitytään niin sanotusti selviytymään nykyisestä taloudellisesta tilanteesta sekä säilymään kilpailukykyisinä kun suunnataan kohti parempaa tulevaisuutta. Tulevaisuudessa Suomen taloudellisen tilanteen kehitys tarjoaa mielenkiintoiset puitteet seurata Suomen finanssialan henkilöstön profiilia. Ja kun vertailuun saisi pidemmän ajanjakson, jopa vuosikymmeneltä, tulokset voisivat antaa aivan erilaisen kuvan finanssialan henkilöstön kehityksestä.

LÄHTEET

Elinkeinoelämän nettisivu. Ek-palkkatiedustelu. 10.2.2009. Elinkeinoelämän keskusliiton keräämiä palkka- ynnä muita tietoja työehtosopimusneuvotteluja, edunvalvontaa ja yritysten tietotarpeita varten. Viitattu 25.3.2009.

<http://www.ek.fi/www/fi/yrityskyselyt/palkkatiedustelu/index.php>

Kontkanen, E. 2008. Pankkitoiminnan käsikirja. Vammala: Vammalan kirjapaino.

FA-Statistics, Nordic Bank Statistic 2007.

Rantamäula, Ville-Veikko. 2009. Tradenomit finanssialalla 2009. Tradenomi-liitto ry.